

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

**POMEN VARNOSTI PRI MLADIH TER
VAROVANJE NJIHOVEGA BIVANJA V
ŠTUDENTSKEM DOMU**

Kandidat: Mitja Halič

Vrsta študija: študent izrednega študija

Študijski program: Varovanje

Mentor predavatelj: mag. Boris Grilc

Mentor v podjetju: Sebastijan Obrul, univ. dipl. inž. prometa

Lektor: Manca Potušek, prof. angleščine in slovenščine

Maribor, 2020

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisani Mitja Halič sem avtor diplomskega dela z naslovom Pomen varnosti pri mladih ter varovanje njihovega bivanja v študentskem domu, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Grilc Borisa.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbel/a, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne kaznivo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP); prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32.a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, junij, 2020

Podpis študenta:

ZAHVALA

Za pomoč in usmerjanje tekom celotnega diplomskega dela bi se zahvalil predvsem mentorju Mag. Grilc Borisu, in sicer za njegovo odlično vodenje, koordiniranje ter požrtvovalno sodelovanje za uspešno izvedbo diplomskega dela.

Velika hvala tudi mentorju v podjetju g. Obrul Sebastijanu, ker mi je na delovnem mestu omogočil raziskovati ter analizirati temo, ki mi je dokaj blizu.

Posebna zahvala gre tudi natararici enega izmed mariborskih nočnih klubov, ki mi je predstavila vidik zaposlenih v nočnih klubih glede mladostnikov, ter vsem domačim in prijateljem za vzpodbujanje ter pošiljanje pozitivnih misli tekom celotnega študija ter ob nastajanju diplomskega dela.

POVZETEK

V diplomski nalogi smo se osredotočili na mlade ljudi, predvsem študente, ki študirajo na Univerzi v Mariboru, njihov odnos do (lastne) varnosti in na vpliv različnih snovi, kot so alkohol in droge, na njihovo počutje.

Nekateri mladi se ne zavedajo pomena varnosti in se včasih obnašajo, kot da jim ta pojem ni znan ali je zanje nepomemben. Nekateri najraje ponočujejo, se zabavajo in uživajo psihoaktivne substance ali jih celo prodajajo. Alkohol pijejo, da se družijo in ustvarjajo skupne izkušnje, ki so ključne za nekatere študente, ki s študijem na univerzah šele začenjajo. Ne zavedajo se nevarnosti takšnega vedenja. Nekateri študentje pa se nikoli ne dotaknejo alkohola ali mamil. Ti študentje se skušajo vesti odgovorno in si prizadevajo za dosego svojih ciljev (izobraževanje, delovna mesta). Med študijem se redno udeležujejo predavanj, študirajo in ne hodijo na zabave.

Nočni klubi omogočajo študentom nakup alkohola po nižji ceni. Promocije pijač močno vplivajo na popivanje študentov in posledice so lahko včasih zelo resne. Prekomerno popivanje in uživanje drog, ki sta vse večji trend med mladimi (večinoma študenti), prav tako ogrožata javno zdravje in varnost. Vedno obstaja tveganje za zasvojenost in viktimizacijo, pa tudi za kršenje javnega reda. V diplomski nalogi je podanih nekaj primerov incidentov, ki so se v povezavi s tem pripetili med študentskimi zabavami. Podrobno je opisano tudi, kako so se obravnavali.

Ker večina mariborskih študentov prebiva v študentskih domovih, sta opisana tudi nastanitev v le-teh in njihove zmogljivosti. V Študentskih domovih UM so (poleg ostalega kadra) zaposleni receptorji, ki se trudijo, da študentje upoštevajo določena pravila za študentske domove. Naloga receptorjev je zagotoviti varnost študentov in študentskih domov, vendar se pogosto zgodi, da se morajo spoprijeti s kršitvami študentov, zlasti ob določenih nočeh. Študenti sami to včasih onemogočajo, ker so pod vplivom drog ali alkohola. V takšnem stanju je z njimi težko komunicirati, saj so lahko nesramni, ne sodelujejo in so celo agresivni. Ne ogrožajo samo sebe, ampak tudi druge ljudi in njihovo lastnino.

V zvezi s tem je predstavljen problem varnosti ter tudi posledice kršenja domskega reda.

Ključne besede: mladostništvo, varnost, varovanje, vpliv psihofizičnih snovi, alkohol.

ABSTRACT

The importance of safety for young people and the protection of their stay in the dormitory

In my dissertation, I focused on young people, mostly students who study at The University of Maribor, their attitude towards (their own) safety and the impact of various substances such as alcohol and drugs on their well-being.

In their youth, some people are unaware of the importance of safety and sometimes behave as if this concept is unknown or insignificant to them. Some of them party all night, have fun, consume psychoactive substances or even sell them. They drink alcohol to socialise and create shared experiences, which are key for some students who are new to universities. They are unaware of the dangers of such behaviour. On the other hand, other students almost never touch alcohol or drugs. Those students try to behave responsibly and strive for their goals (education, jobs). They attend lectures regularly during their studies, study and do not go out partying.

Nightlife venues make it possible for students to get alcohol for a lower price. These drink promotions have a big impact on binge drinking of the students and the consequences can sometimes be very serious. Binge drinking and drug consumption which are a growing trend among young people (mostly students) also pose threats to public health and security. There is always a risk of addiction and victimisation as well as public disorder. In our diploma thesis a few examples of incidents which occurred during the student parties are given. It is also described in detail how they were dealt with.

Since the majority of students in Maribor reside mainly in dormitories, the students' accommodation in dormitories is described as well as their capacities. At Študentski domovi UM the receptionists are employed (among other staff) who are trying to make sure that students follow certain dormitory rules. The receptionists' job is to ensure the safety of the students and the dorms, but it often happens, that they have to deal with students' transgressions, especially on certain busy nights. Students themselves make this impossible sometimes by being under the influence of drugs or alcohol. In that state they can hardly be reasoned with, for they can become rude, uncomplying and even aggressive. They endanger not only themselves, but other people and property around them.

On this note, the issue of safety is also explored as well as the consequences of violating the dorm rules.

Keywords: youth, safety, security, effect of psychoactive substances, alcohol.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	12
1.1	OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA	13
1.2	NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE DIPLOMSKEGA DELA.....	13
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE DIPLOMSKEGA DELA	14
1.4	UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE	14
2	ŽIVLJENJE MLADIH TER ZABAVA	15
2.1	ŠTUDENTSKE ZABAVE.....	17
2.2	VAROVANJE PRIREDITEV V NOČNIH KLUBIH	18
3	NOČNO ŽIVLJENJE	23
3.1	ZNAČILNOSTI NOČNEGA ŽIVLJENJA	24
3.2	POMEN VARNOSTI PRI PONOČEVANJU TER SAMOODGOVORNOST POSAMEZNIKA	24
4	VPLIV DROG NA MLADE	25
4.1	OPIS VRST DROG	26
4.1.1	MDMA-droga	26
4.1.2	Tobak.....	26
4.1.3	THC	26
4.1.4	Konoplja ter hašiš.....	27
4.1.5	LSD.....	27
4.1.6	Opij, heroin in morfin.....	27
4.1.7	Kokain.....	28
4.1.8	Crack	28
4.1.9	Speed.....	28
4.1.10	Ketamin.....	28
4.1.11	Droga za posilstvo.....	29
4.2	POSLEDICE UŽIVANJA DROG	30
4.3	DROGA IN VARNOST	31
4.4	ZDRAVLJENJE ODVISNOSTI OD DROG	31
4.5	SMRTI ZARADI DROG	32

5	ALKOHOL	33
5.1	SMRTI ZARADI ALKOHOLA V EVROPI	34
5.2	ZAKON O OMEJEVANJU PORABE ALKOHOLA	34
5.3	ALKOHOL MED MLADIMI	35
6	BIVANJE V ŠTUDENTSKEM DOMU	38
6.1	ZAGOTAVLJANJE REDA V ŠTUDENTSKIH DOMOVIH	40
6.2	POGOJI ZA BIVANJE V ŠTUDENTSKEM DOMU	41
7	NAČRT VAROVANJA ZA ŠTUDENTSKO NASELJE GOSPOSVETSKA	42
7.1	POSNETEK STANJA	42
7.2	OCENA TVEGANJ.....	44
7.3	POŽARNI RED	45
7.4	STOPNJE POŽARNE OGROŽENOSTI	47
7.3.1	<i>Ocena požarne ogroženosti – dom 5</i>	<i>47</i>
7.5	NALOGE IN ODGOVORNOSTI POOBLAŠČENE OSEBE V ZVEZI S POŽARNIM REDOM	50
7.6	NALOGE IN ODGOVORNOSTI RECEPTORJA V ZVEZI S POŽARNIM REDOM.....	51
7.7	NALOGE IN ODGOVORNOSTI STANOVALCEV IN GOSTOV OBJEKTA V ZVEZI S POŽARNIM REDOM.....	51
7.8	OPIS IN LOKACIJE OBJEKTOV ŠTUDENTSKEGA NASELJA GOSPOSVETSKA	51
7.8.1	<i>Opis prostorov.....</i>	<i>52</i>
7.8.2	<i>Opis dostopnih poti.....</i>	<i>53</i>
7.8.3	<i>Stanje resne požarne ogroženosti v Študentskih domovih skozi zgodovino</i>	<i>53</i>
8	VAROVANJE ŠTUDENTSKIH DOMOV	55
8.1	DELOVNI ČAS RECEPTORJEV V ŠTUDENTSKEM NASELJU GOSPOSVETSKA	55
8.2	NALOGE RECEPTORSKE SLUŽBE	56
8.3	POOBLASTILA RECEPTORJEV TER SODELOVANJE Z DRUGIMI VARNOSTNIMI SUBJEKTI....	57
8.4	PREDNOSTI IN SLABOSTI CIVILNE RECEPTORSKE SLUŽBE	59
8.5	PREDNOSTI IN SLABOSTI INTERVENCIJSKE VARNOSTNE SLUŽBE	60
8.6	POMEN TEHNIČNEGA VAROVANJA NASELJA GOSPOSVETSKA.....	60
8.7	MEHANSKO VAROVANJE NASELJA	61

8.8	NAČINI OBVEŠČANJA – KONTAKTNE ZVEZE	62
9	KRŠENJE DOMSKEGA REDA TER DELOVANJE ZAVODA V IZREDNIH RAZMERAH	63
9.1	PRAVILNIK O DOMSKEM REDU, LAŽJE TER HUJŠE KRŠITVE TER ODLOČANJE O KRŠITVAH S STRANI DISCIPLINSKEGA SODIŠČA	64
9.1.1	<i>Grafični prikaz vseh kršitev domskega reda v študentskem naselju Gosposvetska</i>	65
9.1.2	<i>Lažje kršitve</i>	66
9.1.3	<i>Hujše kršitve</i>	68
9.1.4	<i>Disciplinsko sodišče I. stopnje</i>	69
9.2	OPIS NAJPOGOSTEJŠIH KRŠITEV DOMSKEGA REDA V ŠTUDENTSKEM NASELJU GOSPOSVETSKA	70
9.2.1	<i>Primer kršitve domskega reda v kletnih prostorih doma 7</i>	70
9.2.2	<i>Primer kršitve domskega reda in poskus napada osebe</i>	70
9.2.3	<i>Primer storitve kaznivega dejanja – vloma</i>	72
9.2.4	<i>Primer kajenja marihuane</i>	73
9.2.5	<i>Psihološki vpliv množice stanovalcev v alkoholiziranem stanju</i>	73
9.2.6	<i>Primer kršitve izpraznjenja gasilnega aparata</i>	74
9.3	POSEBNE POTREBE STANOVALCEV	75
9.4	DELOVANJE ŠTUDENTSKIH DOMOV V IZREDNIH RAZMERAH	75
10	ZAKLJUČEK	77
11	VIRI IN LITERATURA	79
12	PRILOGE	84

KAZALO SLIK

SLIKA 1:	PRIHODKI POVPREČNEGA SLOVENSKEGA ŠTUDENTA	16
SLIKA 2:	NOČNI KLUB V MARIBORU	18
SLIKA 3:	VPOGLED V ZAMAŠKA NA STEKLENICI	30
SLIKA 4:	RANE TER BRAZGOTINE ZARADI PRASKANJA ODVISNIKOV	30
SLIKA 5:	SPREMEMBE NA KOŽI ZARADI UŽIVANJA DROG	31

SLIKA 6: STRUKTURA POPITE ALKOHOLNE PIJAČE V EVROPSKEM MERILU	36
SLIKA 7: ŠTUDENTSKO NASELJE GOSPOSVETSKA	38
SLIKA 8: ŠTUDENTSKO NASELJE TYRŠEVA	38
SLIKA 9: ŠTUDENTSKO NASELJE LENT	39
SLIKA 10: ŠTUDENTSKO NASELJE SMETANOVA	39
SLIKA 11: ŠTUDENTSKO NASELJE QUADRO TABOR	39
SLIKA 12: ŠTUDENTSKI DOM 5.....	45
SLIKA 13: NAČRT EVAKUACIJE – PRITLIČJE, DOM 5.	50
SLIKA 14: POŽAR V OSTREŠJU 5. DOMA	54
SLIKA 15. POŽAR V KLETNIH PROSTORIH DOMA 2.....	54
SLIKA 16: STANJE V ŠTUDENTSKEM NASELJU GOSPOSVETSKA V ČASU LAMPIONČKOV	71
SLIKA 17: KRAJ STORITVE KAZNIVEGA DEJANJA	73

KAZALO TABEL

TABELA 1: OCENA TVEGANJ	44
TABELA 2: STOPNJE POŽARNE OGROŽENOSTI	47
TABELA 3: OCENA POŽARNE OGROŽENOSTI DOM 5.....	47
TABELA 4: DELOVNI ČAS RECEPTORJEV	55
TABELA 5: KONTAKTNE ZVEZE ŠD.....	62
TABELA 6: KATEGORIZACIJA NASELJ PO KRŠITVAH DOMSKEGA REDA.....	63
TABELA 7: KATEGORIZACIJA DNI V TEDNU Z NAJVEČ KRŠITVAMI V ŠTUDENTSKIH NASELJIH. ...	64
TABELA 8: ŠTEVILO HUIŠIH KRŠITEV DOMSKEGA REDA V ZADNIJH 6 MESECIH V ŠTUDENTSKEM NASELJU GOSPOSVETSKA	68

KAZALO GRAFIKONOV

GRAFIKON 1: ŠTEVILO SMRTI ZARADI DROG V SLOVENIJI V LETIH 2006–2017	32
GRAFIKON 2: SMRTI V EVROPSKEM MERILU ZARADI ALKOHOLA.....	34
GRAFIKON 3: GRAFIČNI PRIKAZ VSEH KRŠITEV DOMSKEGA REDA ŠTUDENTKEGA NASELJA GOSPOSVETSKA V ZADNIJH ŠESTIH MESECIH	65
GRAFIKON 4: LAŽJE KRŠITVE DOMSKEGA REDA V NASELJU GOSPOSVETSKA ZA ZADNIJH 6 MESECIH.	67

SEZNAM KRATIC IN SIMBOLOV

SURS – Statistični urad Republike Slovenije,

RS – Republika Slovenija

ZJZ – Zakon o javnih zbiranjih

ZZasV-1 – Zakon o zasebnem varovanju

SZO – Svetovna zdravstvena organizacija

ZOPA – Zakon o omejevanju porabe alkohola

ŠD – študentski dom

UM – Univerza v Mariboru

KD – kaznivo dejanje

ZVOP-1 – Zakon o varstvu osebnih podatkov

SARS-CoV-2 (COVID-19) – korona virus

VNC – Varnostno nadzorni center

1 UVOD

»Svet stoji na mladih«. Tako se glasi rek, ki gre že od nekdanj iz roda v rod. Po podatkih statističnega urada Republike Slovenije je v Sloveniji v letu 2019 prebivalo 309.000 mladih ljudi (starostna kategorija od 15–29 let). (Svetin, 2019)

Starši načeloma za svoje otroke želijo vse najboljše: jim nuditi vse, kar lahko, jih ščititi pred nevarnostmi, jim omogočiti dobro izobrazbo, jim privzgojiti vrednote ... Včasih pa gredo pri tem morda nekoliko predaleč in skušajo imeti nad otroki preveč nadzora, zato lahko le-ti v znak upornišva zavijejo v popolnoma drugačno smer.

Mladostništvo je obdobje od 18. do 24. leta, skozi katero gre vsak človek, ki dopolni obdobje odraslosti. Za vse ljudi je različno. Za nekatere je mladostništvo le zabavna faza, za druge pomeni neposreden prehod v zrelostno obdobje, ko so iščejo in dobijo službo, za nekatere pa je to faza izobraževanja, kjer se trudijo s čim boljšo izobrazbo priti do zelenega poklica.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bilo v letu 2019 v Sloveniji okoli 390.000 mladostnikov, od tega okoli 67.000 študentov, na katere se bomo v diplomskem delu usmerili. Večina mladih ljudi (starost od 18–24) se izobražuje, po podatkih SURS-a se v zadnjem letu ni izobraževalo le 4,2 % mladega prebivalstva, starega med 18 in 24 let. (Svetin, 2019)

Okoli 95 % vseh mladostnikov, starih od 18 do 24 let, se torej po končani srednji šoli odloči za študij. Fakultete, v katere se vpisujejo, so največkrat oddaljene od njihovega kraja bivanja, zato večina mladostnikov (v nadaljevanju študentov) kot eno izmed opcij za bivanje izbere študentski dom. V Mariboru, mestu, kjer je potekala naša raziskava, je 15 študentskih domov v 5 naseljih, ki so razkropljeni po celotnem mestu.

Mariborski študentski domovi zajemajo naslednja naselja:

- naselje Gosposvetska cesta,
- naselje Tyrševa ulica,
- naselje Smetanova,
- naselje Quadro Tabor ter
- naselje Lent.

Študentski domovi Univerze v Mariboru, kot se uradno imenujejo, ponujajo cenovno najugodnejše bivanje študentom med študijskim letom. Ponujajo okoli 2600 postelj ter vso ostalo ustrezno opremo za bivanje.

Študentski domovi Univerze v Mariboru poleg vseh ustreznih bivanjskih produktov nudijo tudi določen nivo varnosti ter varovanje samih študentov in njihovega premoženja med študijem v študentskem domu. Vendar včasih nastane problem pri študentih samih. Nekateri študentje Univerze v Mariboru se ne zavedajo dobro, kaj varnost pomeni, zaradi česar ne poskrbijo dobro za svojo lastno varnost, za varnost drugih ali za varnost svojega premoženja. Predstava posameznikov o pomenu varnosti in varovanja je kot nekaj samoumevnega, nekaj, za kar bodo poskrbeli drugi. V svoji raziskovalni nalogi bomo skušali predstaviti probleme študentov glede varnosti pri bivanju v študentskem domu z namenom in cilji podati predloge za izboljšanje same varnosti v študentskih domov.

1.1 Opredelitev področja in opis problema

V diplomskem delu bomo opisali različna ravnanja študentov med študijskim letom, njihov odnos do alkohola ter drugih prepovedanih substanc. Predstavili bomo njihovo bivanje v študentskem domu, kršenje domskega reda ter opisali lažje ter hujše kršitve.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela

Namen je preučiti predvsem vplive alkohola ter ostalih substanc na študente ter kako zloraba le-teh vpliva na njihovo varnost, življenje ter njihovo prihodnost. Želeli smo prikazati tudi življenje mladih ter njihovo bivanje v študentskem domu ter pridobiti različna mnenja ljudi, ki skrbijo za njihovo bivanje in zagotavljajo varnost v študentskem domu. Hkrati bomo v diplomskem delu skušali raziskati vzroke ponočevanj študentov, podali pa bomo tudi število kršitev v študentskem domu tekom študijskega leta, pri katerih je prišlo do ogrožanja varnosti študentov.

1.3 Predpostavke in omejitve diplomskega dela

V svojem raziskovalnem delu smo postavili hipoteze, ki jih bomo na koncu sprejeli ali zavrgli:

Hipoteze:

1. V današnjem času večina mladih ne pozna pojma varnost.
2. Na študente imajo velik vpliv droge, druga psihofizična sredstva ter alkohol, ki lahko posledično slabo vplivajo na samo izobraževanje sploh pri osebah, ki ne bivajo doma.
3. Starejši študentje se bolj zavedajo posledic ponočevanja in več razmišljajo o njih v primerjavi z mlajšimi študenti.
4. Varnost v študentskem domu je ustrezna, vendar študentje menijo, da je samoumevna in se z njo ne obremenjujejo.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

V svojem raziskovalnem delu bomo skušali z različnimi raziskovalnimi metodami priti do cilja in analizirati stanje.

Podatke smo pridobili s pomočjo intervjuja, opazovali smo okolico dogajanja problema, za metodologijo so bili uporabljeni tudi lastni osebni zapiski ter podatki, ki so bili na koncu tudi analizirani.

2 ŽIVLJENJE MLADIH TER ZABAVA

Življenje mladih je zelo pomembno; mladi bi si morali že zgodaj postaviti neke cilje in se držati nekega reda, kar bi jim omogočilo uspešnejši študij in bilo dobra popotnica za naprej.

Tistim, ki se odločijo za študij, pomaga tudi država, in sicer na sledeč način:

- s subvencionirano prehrano;
- s subvencioniranim javnim prevozom;
- z omogočenim zdravstvenim zavarovanjem;
- s subvencioniranim bivanjem v študentskem domu, če se študent za to vrsto bivanja odloči.

Med študijem veliko študentov po navadi opravlja študentsko delo. Le-to predstavlja velik del dohodkov študentov. Študentsko delo lahko opravljajo študentje, ki so vpisani na fakultete, in to dokazujejo s potrdilom o vpisu.

(Eržen, 2018) navaja, da življenje mladih oz. študentov še vedno pestijo finančne težave. O njih je za raziskavo EuroŠtudent, ki je med letoma 2016 in 2018 potekala v 26 državah po Evropi, poročalo tudi kar 38 % slovenskih študentov, kar je bilo takrat 12 % več od mednarodnega povprečja. Večji delež študentov s finančnimi težavami je bil takrat le še v Gruziji.

(Gril, 2018) iz pedagoškega inštituta meni, da v Sloveniji finančne težave študentov izhajajo iz prenizkih državnih štipendij, ki jih prejema, ker naj bi bil prejemek štipendij izredno nizek.

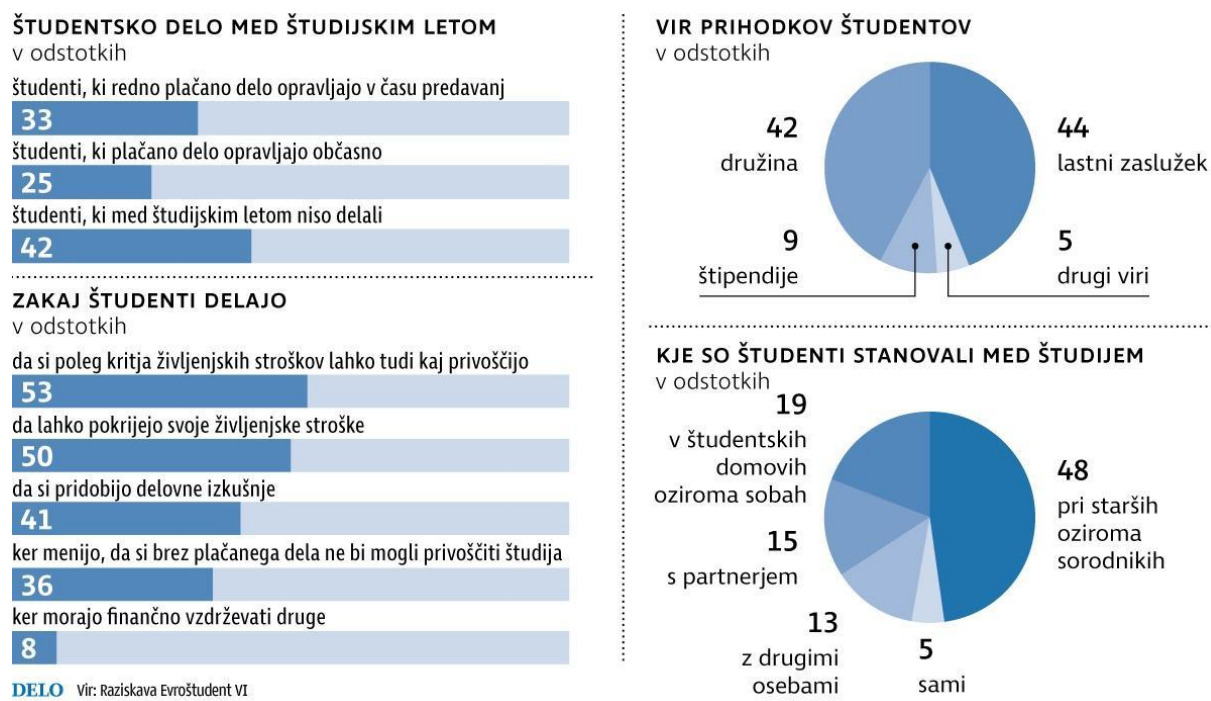
Povprečen znesek prihodka slovenskih študentov je primerljiv s hrvaškim, slovaškim, francoskim ter turškim. Največji strošek študentskega življenja še zmeraj predstavljata stanovanje in hrana, ki ju slovenski študenti večinoma pokrijejo s pomočjo študentskega dela ali pa s pomočjo staršev. Enakega mnenja je tudi predsednik Študentske organizacije Slovenije (Trilar, 2018), ki meni, da država prispeva študentom zgolj okoli 125 EUR državne štipendije, pa še to dobi zgolj petina študentov.

Na spodnji sliki lahko s pomočjo raziskave EuroŠtudent opazimo, da je kar 33 % vir prihodka študentov lastni zaslužek, sledita mu pomoč družine (42 %), samo 9 % vira prihodka pa zagotavlja država s pomočjo državne štipendije.

Kar 33 % študentov tekom študijskega leta opravlja redno študentsko delo, da si lahko pokrijejo svoje življenjske stroške, nekateri pa delajo zaradi pridobitve delovnih izkušenj ter lagodnega življenja.

Kar iz prikazanega grafa bode v oči, je podatek glede plačila študija, saj kar 36 % študentov meni, da si brez plačanega dela študija ne bi mogli privoščiti.

V Sloveniji je za bivanje študentov značilno, da jih skoraj polovica tekom študija biva doma, okoli 19 % jih biva v študentskem domu, ostali pa se tekom študija odločijo za bivanje v stanovanjih zasebnih ponudnikov.

Slika 1: Prihodki povprečnega slovenskega študenta

Vir: (<https://www.delo.si/novice/slovenija/ni-vseeno-koliko-studentov-mora-delati-da-lahko-studirajo-123899.html>, 2018)

Študentsko življenje v Sloveniji spozna tudi veliko tujih študentov predvsem iz bivših jugoslovanskih republik, ki se zaradi slabših razmer v njihovih državah odločijo za študij v Sloveniji.

(Dimić, 2019), študentka iz Srbije, ki je v letu 2019 sedem mesecev preživela v Ljubljani, predstavlja svoj pogled na študentsko življenje v Sloveniji.

Na začetku se je, pravi, počutila nelagodno, saj se ji je zdelo, da imamo Slovenci odpor do ljudi, ki prihajajo iz držav bivših republik, ampak menila je, da je to normalno, saj se v Sloveniji

srečujemo z veliko delavskimi migranti z Balkana, kjer nekateri predstavljajo težavo s plačevanji stanarine ipd.

V nadaljevanju je spoznala, da so strahovi odveč in je študentsko življenje v Sloveniji vzljubila. Spoznala je, da ji težak slovenski jezik ni povzročal pretiranih preglavic, saj ni nikoli prejela nobenega negativnega komentarja s strani sošolcev, prijateljev ali predavateljev, da ne zna govoriti tekoče slovensko. Vsi so ji bili v podporo, predvsem slovenski predavatelji, ki so govorili o hrabrem koraku študiranja v tujini, zato je ugotovila, da jezik ni nikakršna ovira. Všeč ji je tudi, da imajo v Sloveniji študentje priložnost raznovrstnega dela za dodatni zaslužek, kar v Srbiji ni tako pogosto.

2.1 Študentske zabave

Študentske zabave v Mariboru naj bi bile ene najboljših v Sloveniji, če ne celo najboljše. V Mariboru je veliko lokalov, ki ponujajo sprostitev tekom študijskega leta študentom, ki obiskujejo fakultete ter med študijem bivajo v mariborskih študentskih domovih.

Za študentske zabave velja, da:

- se jih študentje udeležujejo od oktobra do junija;
- se prirejajo načeloma vsak torek in sredo med študijskim letom;
- se ne izvajajo sredi izpitnega obdobja.

Študentje se zabav zelo radi udeležujejo, sploh ob pričetku študijskega leta vse do decembrskih praznikov. Večkrat pa se ne zavedajo posledic zabave. Prav je, da se zabav udeležujejo, vendar menimo, da nekje mora biti meja. Včasih popivajo ob posebnih priložnostih (rojstni dnevi, ob uspešno opravljenih izpitih), večkrat pa kar tako – iz zabave.

Številni klubi dandanes omogočajo zabavo mladim na ta način, da ponujajo alkoholno pijačo po akcijskih cenah, saj je danes še zmeraj problem denar, ki je edina ovira, ki bi lahko mladini preprečevala druženje. Če denarja nimajo, si zabav v tej meri verjetno ne bi mogli privoščiti.

Večina študentov se ne zaveda, da imajo dandanes zabave resne posledice. Uživanje drog in alkohola, ki ima lahko v sebi tudi veliko mešanico različnih aditivov, ima velike posledice na človeško telo. Menimo, da se posledic mladi ne zavedajo dobro, ker se požvižgajo na (lastno) varnost.

Seveda pa vseh mladih ne moremo obravnavati na isti način in jih metati v isti koš, saj so nekateri vestni, odgovorni in spoštujejo pravila.

Slika 2: Nočni klub v Mariboru

Vir: (https://www.stuk.org/dostop-si_rok_breznik_dscf5768-1600x1200)

2.2 Varovanje prireditev v nočnih klubih

V Zakonu o javnih zbiranjih (/ZJZ/, 2002) je navedeno, da mora vsak organizator oz. društvo, ki organizira svojo redno dejavnost s tem, da nudi mehansko ali živo glasbo za ples oz. družabni program, na prireditvah zagotoviti vzdrževanje reda z varnostniki v skladu s predpisi, ki urejajo zasebno varovanje, če se prireditev organizira v skladu obratovanja gostinskega obrata (diskoteke ter nočni klubi s ponudbo alkoholnih pijač), če se prireditve organizira v okviru drugih dejavnosti za prosti čas (diskoteke ali nočni klubi brez strežbe pijač) ali če se prireditev organizira po 23. uri.

V nočnih klubih je tako prisotna profesionalna varnostna skupina, ki skupaj s fizičnim in tehničnim varovanjem rešuje kritične situacije v lokalih.

(Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/, 2011) določa, da lahko službo varovanja v nočnih lokalih izvaja podjetje, ki izpolnjuje naslednje določbe:

- a) podjetje ima za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposleno vsaj eno odgovorno osebo (varnostni menedžer) izvajanja nalog za zasebno varovanje;
- b) vsi zaposleni so varnostno preverjeni ter brez varnostnih zadržkov;
- c) da zoper prosilca ni uveden kakršni koli odvzem licence, ali druge licence ali odvzem licence še traja;

- d) č) ima posebej usposobljen kader, glede na obliko varovanja katero opravlja;
- e) zagotavlja lasten ali s pogodbo zagotovljen VNC;
- f) je zavarovan za odgovornost za škodo, ki nastane pri njegovem delu;
- g) zagotavlja primerno opremo, vozila, delovno opremo;
- h) ima lastništvo ali najemništvo prostorov v RS.

Ob izpolnjevanju vseh teh ukrepov Ministrstvo za notranje zadeve podjetju izda posamezno licenco za opravljanje službe varovanja; v tem primeru licenco za varovanje prireditev v gostinskih lokalih.

Poleg te poznamo še druge licence:

- licenco za varovanje ljudi in premoženja,
- licenco za varovanje oseb,
- licenco za prevoz gotovine in drugih vrednostnih pošilk;
- licenco za upravljanje z varnostno nadzornim centrom;
- licenco za načrtovanje tehničnih sistemov varovanja;
- licenco za izvajanje tehničnih sistemov varovanja.

Varnostniki morajo svoje delo opravljati strokovno in zakonito, pri tem pa si lahko pomagajo tudi z ukrepi, ki so naslednji:

- opozorilo,
- ustna odredba,
- ugotavljanje istovetnosti,
- preprečitev vstopa oz. izstopa na varovano območje,
- uporaba fizične sile,
- uporaba sredstev za vklepanje in vezanje,
- uporaba plinskega razpršilca,
- uporaba službenega psa,

- uporaba strelnega orožja.

Pred samo prireditvijo v nočnem klubu se mora spoštovati Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja.

(Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah, 2010) govori o zagotavljanju in vzpostavitvi službe varovanja.

Na varovanem območju se mora pripraviti načrt varovanja in izvajanje fizičnega ter tehničnega varovanja, izdelati se mora tudi ocena stopnje tveganja nočnega kluba.

Ocena stopnje tveganja: ocena na podlagi tveganj in statističnih podatkov ob upoštevanju programa prireditve, števila udeležencev, čas predvidenega trajanja prireditve ter drugih okoliščin, ki vplivajo na potek varnosti. Pri tem si izdelovalec ocene tveganja pomaga s zavezancem, policijo, občino, ki mu nudijo podatke o prekrških, kaznivih dejanjih in drugih varnostnih dogodkih na varovanem območju.

Načrt varovanja: Zavezanec prireditve mora imeti na varovanem območju na podlagi ocene stopnje tveganja izdelan načrt varovanja, ki mora zajemati naslednje:

- opis varovanega objekta ter območja;
- skica varovanega objekta v merilu 1:500;
- skice fizičnega, tehničnega varovanja objekta ter območja;
- opis organizacije službe varovanja na varovanem območju;
- način ter izvedbo fizičnega varovanja;
- uporaba kontaktnih zvez;
- opredelitev sodelovanja s pristojnimi službami.

(Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah, 2010) obsega tudi ukrepe, ki morajo biti doseženi za minimalni obseg varovanja:

- Na varovanem območju se lahko vzpostavi videonadzor, ki se mora vzpostaviti na kritičnih točkah varovanega območja (točilni pult, plesišče, osrednji del).
- Na varovanem območju brez videonadzora mora biti vsaj en varnostnik do 50 obiskovalcev, najmanj dva varnostnika nad 50 do 100 obiskovalcev, najmanj trije

varnostniki nad 100 do 200 obiskovalcev, najmanj štirje varnostniki nad 200 do 300 obiskovalcev.

- Če pa je na varovanem območju zagotovljen videonadzor, se mora zagotoviti enega varnostnika do 50 obiskovalcev, najmanj dva varnostnika nad 50 do 100 obiskovalcev in najmanj tri varnostnike nad 100 do 300 obiskovalcev ter na vsakih 200 obiskovalcev še najmanj dva varnostnika.
- Na varovanem območju nad 300 obiskovalcev je videonadzor obvezen.
- Na prireditvah ob zmogljivosti do 50 obiskovalcev, kjer je nizka stopnja ocene ogroženosti, pa mora organizator organizirati intervencijsko službo varovanja, ki ne sme biti daljša od 20 minut.

(Vivod, 2013) opisuje delo varnostnikov v nočnih lokalih predvsem kot »prikaz dobrih komunikacijskih veščin varnostnika«.

Preden bo varnostnik uporabil fizično silo, da bo izgrednika spravil iz lokala, mora uporabiti komunikacijske spretnosti, saj se lahko na takšen način osebo lažje umiri ter na miren način spravi iz lokala:

- Najboljši pristop do izgrednikov je poskus pogovora: osebo se lahko vpraša, kako je, od kod prihaja, kako se počuti. Pri tem mora varnostnik paziti na svojo varnost in pogovor nekoliko obrniti na šalo.
- Med pogovorom si varnostnik zapisuje kakršnekoli koristne podatke v svojo beležko.
- Osebe jasno seznani s pravili na varovanem območju, ampak ta pravila naj bodo izražena pravočasno in v informativnem tonu.
- Do osebe lahko varnostnik pristopi tudi z učinkom prepoznavnosti (primer: Poznam vas, mislim, da prihajate iz okolice Maribora ...), pri čemer mu oseba pokaže svoj identifikacijski dokument, nato pa varnostnik njegove podatke tudi zapiše.
- Varnostnik lahko osebo prosi, da skupaj z njim stopi ven pred lokal, ker je v lokalu prehrupno, da bi se pogovorila. Reče, naj počasi spiše in gre, ko pa je oseba pred lokalom, ji lahko varnostnik na zakonit način prepove vstop vanj.
- Če se z izgredniki ne da pogovoriti, varnostnik stopnjuje ukrepe skladno s zakonom ZZasV-1.

V primeru stopnjevanja ukrepov, kjer je treba obveščati policijo, varnostnik v skladu sodelovanja z drugimi varnostnimi subjekti obvešča policijo ter napiše zapisnik o uporabi ukrepov varnostnika, ki ga mora pristojni varnostni menedžer v roku 48 ur dostaviti na pristojno policijsko postajo.

3 NOČNO ŽIVLJENJE

Nočno življenje pusti močan pečat pri mladini, saj po navadi pomeni neke vrste sprostitvev tekom študijskega leta, ko potekajo predavanja in izpiti.

V nočnem življenju pride do različnih dogodkov, ki lahko imajo pozitivne ter negativne vplive na mlade ljudi.

Pozitivni vidiki vplivov na mlade (Košir, Smernice in priporočila ter orodja za učinkovito upravljanje z nočnim življenjem, 2013):

- priložnost za zaposlitev;
- priložnost za dodaten zaslužek;
- priložnost za razcvet panoge na področju gostinstva.

Negativni vidiki vplivov na mlade (prav tam):

- prekomerna druženja;
- prekomerno uživanje alkohola;
- prekomerno uživanje drog ter drugih opojnih substanc.

Med slovenskimi študenti je nočno življenje zelo razširjeno in priljubljeno, študenti pa diskoteke ali nočnih lokale tedensko obiskujejo. Menimo, da nočno življenje prinaša več slabih kot dobrih lastnosti.

(Košir, Žurerski nomadi - tvegano življenje mladostnikov, 2008) označuje številne mlade kot »žurerske nomade«, saj meni, da ima velik vpliv na ponočevanje tudi vsestranska uporaba socialnih omrežij.

Življenjski slog mladih ne prinaša samo dobrega počutja in lagodnega življenja, ampak se vse bolj odraža kot kup težav ter tveganj, saj se povečuje število nočnih incidentov, povezanih z alkoholom.

Problem pri načinu takšnega življenja je tudi obnašanje mladih, pride namreč do nasilja, razgrajanja ter vožnje pod vplivom alkohola in prepovedanih substanc.

Številne raziskave v nekaterih državah so potrdile, da je med obiskovalci nočnih klubov in diskotek bistveno več zaužitja novih sintetičnih drog (npr. ekstazi) kot pa pri drugih mladih, ki

ne ponočujejo, ampak izrabljajo svoj prosti čas npr. pri športu na nogometnem ali košarkarskem igrišču.

Vse več substanc tako vpliva na razvoj mladih, kot tudi na njihovo zdravje, veliko težavo predstavlja tudi hrup, saj so številni obiskovalci zaradi preglasne glasbe v nočnem lokalu tudi oglušeli ali pa imajo težave s sluhom.

3.1 Značilnosti nočnega življenja

Nekatere značilnosti nočnega življenja so (Košir, Smernice in priporočila ter orodja za učinkovito upravljanje z nočnim življenjem, 2013):

- uživanje alkohola;
- uživanje drog ali drugih opojnih substanc;
- zabave z visoko jakostjo glasbe;
- izvajanje nasilja;
- nezaščiteni spolni odnosi ter večja možnost okužbe s spolnimi boleznimi ali zanositve.

3.2 Pomen varnosti pri ponočevanju ter samoodgovornost posameznika

Vsak posameznik je odgovoren za lastno varnost. Nekateri ljudje, sploh mladi, med ponočevanji na lastno varnost pozabi in mislijo, da so v nočnih klubih varnostniki tisti, ki bodo poskrbeli zanje.

Zaradi takšnega razmišljanja prihaja do naslednjih neljubih situacij (Košir, Smernice in priporočila ter orodja za učinkovito upravljanje z nočnim življenjem, 2013):

- prometnih nesreč;
- nasilja;
- nepotrebnih poškodb vida zaradi prevelikega spektra žarečih luči v lokalu;
- nepotrebnih poškodb sluha zaradi prekomerne jakosti volumna glasbe;
- kaznivih dejanj, predvsem premoženjskih deliktov, kot so (denarnic, telefonov, denarja, dokumenti), predvsem zaradi tega, ker ljudje ne znajo poskrbeti za zavarovanje svojih predmetov.

4 VPLIV DROG NA MLADE

Problematika v zvezi z drogami je dandanes med mladimi precej pogosta. Nekateri se z drogo srečujejo že v zgodnji mladosti (osnovni ali srednji šoli) ali pa v študentskih letih.

Razširjenost drog je med mladimi zelo velika ter tudi nevarna. Možgani mladih se razvijajo nekje od 20 do 22 leta. Uživanje prepovedanih substanc tako moti razvojne procese v možganih ter vpliva na sprejemanje nepravilnih odločitev, kot so nezaščiten spolni odnos ali nevarna vožnja.

Prej ko mladi začno zauživati prepovedane substance, večja verjetnost je, da v prihodnosti postanejo odvisni. To pa lahko vodi do zdravstvenih težav. (U.S. National Library of Medicine, 2016)

Mladi začnejo droge zauživati zaradi različnih razlogov (U.S. National Library of Medicine, 2016):

- vklopa v družbo (da te sprejmejo prijatelji ali vrstniki, ki že uživajo prepovedane substance);
- dobrega počutja;
- zaradi boljših športnih rezultatov;
- težav v družini;
- eksperimentiranja (nekateri zanima nova izkušnja vpliva substanc na njihovo telo).

Dilerji mladim ponujajo različne vrste drog. Nekateri ponujajo celo take nevarne droge, ki jih starejšim in bolj izkušenim odvisnikom sploh ne bi upali prodati. Uživanje prepovedanih substanc lahko osebo zaznamuje za celo življenje. Po navadi se težave zaradi drog samo še kopičijo in začnejo močno vplivati na človeka. Nekdo začne uživati droge, da postane konkurenčen družbi ali pa, da prikrije svoje težave. V nadaljevanju pa se odvisnost kopiči in oseba sploh ne bo več potrebovala konkretnega razloga za zadetost, odvisnost od droge pa bo postala še večja težava, kaj šele rešitev. (Purkart, Colja, Sande, & Paš, 2013)

4.1 Opis vrst drog

V današnjem času se srečamo z veliko različnimi drogami, ki imajo različne učinke na človeško telo.

4.1.1 MDMA-droga

MDMA-drogo pogosto zasledimo na sceni elektronske »rave« glasbe, od nekdaj pa je ta droga v obliki tablet oz. ekstazija (imenovani tudi »bomboni« ali »cukri«). Z uživanjem le-te se zmanjša občutek strahu. To obliko droge pa lahko srečamo tudi v obliki prahu ali kristalov.

UČINKI DROGE MDMA:

Uradno raziskani učinki te droge niso povsem znani, ker tudi niso povsem raziskani, ve pa se, da pride po oralni zaužitju droge do učinka po 20 do 90 minutah (včasih tudi več), ki traja približno 3 do 5 ur. (DrogArt, 2018)

4.1.2 Tobak

Cigaretni dim je mešanica trdih delcev, par in plinov, ki nastanejo zaradi nepopolnega izgorevanja tobačnega lista. Okoli 95 % tobačnega dima tvori plinska sestavina. Ob izgorevanju tobaka pod vplivom vročine nekatere snovi razpadejo, nekatere stvari tvorijo nove spojine, le malo le-teh pa ostane nespremenjenih. Dandanes poleg tobaka proizvajalci dodajajo še različne aditive za boljši okus, s čimer še bolj pritegnejo uporabnika h kajenju, do sedaj pa je izvor aditivov še dokaj neznan. (Turel, b.d.)

Gre za drogo, ki je legalna in normalno dostopna. Glavna sestavina tobaka je nikotin. Negativni učinki tobaka na človeško telo so: pljučni rak, težave s srcem in ožiljem, slabše dihanje, težave z zobmi, smrad. (DrogArt, 2017)

4.1.3 THC

THC se imenuje tudi tetrahidrokanabinol ali delta-9-tetrahidrokanabinol. THC je bolj kot po svoji kemijski sestavi znan kot glavna psihoaktivna substanca v konoplji. Tako industrijska kot indijska konoplja vsebujeta različne sestavine, v obeh pa prevladujejo kanabinoidi. Kanabinoid THC najdemo v vseh delih konoplje, razen v semenih. Za proizvod se uporabljajo samo cvetovi ali manjši cveti ženske rastline konoplje. Učinki THC na telo so (Matevž, 2018):

- pozitivni učinki: omamljenost, evforija, lajšanje bolečin, navdušenje;

- negativni učinki: pretirano uživanje konoplje z visokim deležem THC povzroči delno izgubo kratkotrajnega spomina ter probleme s koncentracijo.

4.1.4 Konoplja ter hašiš

Konopljo v žargonu imenujemo tudi marihuana, trava, kanabis. Konoplja je ena izmed najstarejših rastlin, ki je poznana na svetu. Uporablja se v zdravstvu, prehrani, industriji ter kot droga. Konoplja ima različne učinki: deluje kot stimulans, depresor, antipsihotik ter halucinogen. Učinke delimo glede na različna razmerja kanabinoidov. Sorte, ki vsebujejo več kanabinoidov, po navadi delujejo bolj pomirjevalno ter zmanjšujejo tesnobo. Učinki zauživanja konoplje: sproščanje, evforija, smeh, zgovornost, rdeče oči, vrtoglavica, paranoja. (DrogArt, 2017)

Poleg konoplje poznamo še hašiš. Hašiš nastane iz smole indijske konoplje, iz njega pa pridobivamo hašiševo olje, katerega pridobimo s stiskanjem in z ekstrakcijo. (Univerzitetni klinični center Ljubljana, 2016)

4.1.5 LSD

LSD je dietilamid. To je močna substanca, ki pri človeku spremeni način zaznavanja okolice. LSD so začeli uporabljati kot zdravilo za težke duševne bolnike v 40. letih prejšnjega stoletja. Sprva so z LSD zdravili bolnike, kasneje pa se je ta vrsta droge vedno bolj širila in postala zelo popularna, zato so jo leta 1968 prepovedali ter uvrstili na seznam prepovedanih substanc. Učinki LSD so različni, po navadi nastopijo po 30–120 minutah ter trajajo približno 8 do 12 ur. Odvisni so od človekovega notranjega stanja ter njegovega zunanjskega sveta (okolja, odnosov človeka z ljudmi ter tistih ljudi, ki so takrat ob njem).

Pozitivni učinki LSD-ja so: dvig razpoloženja, evforija, povečana zaznava slušnih informacij, razpad ega ipd., negativni učinki pa: občutenje napetosti, anksioznost, nemir, zmedenost, paranoja, povečan srčni utrip, povečan krvni tlak. (DrogArt, 2018)

4.1.6 Opij, heroin in morfin

Morfin in heroin sta derivata opija. Morfin je od nekdaj znan kot razširjeno protibolečinsko zdravilo, vendar so že v preteklosti vedeli, da to vodi v odvisnost, zato so se znanstveniki znova začeli lotiti iskanja nadomestka, iskali pa so tudi zdravilo za bolezni dihal, pri čemer so odkrili heroin. Heroin so začeli pridobivati iz morfina leta 1874. Zdravilo se je najprej uporabljalo za lajšanje kašlja, predvsem pa je bilo namenjeno otrokom ter kot zdravilo proti zasvojenosti z

morfinom in nadomestek za morfin, ki naj zasvojenosti ne bi povzročal. Leta 1903 so začeli poročati o bolnikih, zasvojenih s heroinom, kasneje pa se je izkazalo, da so tako morfin, heroin kot tudi kokain povzročali hudo odvisnost, zato so vse te vrste drog dali na listo prepovedanih substanc. (Lorenčič, 2009)

4.1.7 Kokain

Kokain se pridobiva iz listov grma *Erythoxylon coca*, izvira iz Južne Amerike. Najbolj znan je po imenu bel prašek, ki pa mu primešajo še razne škodljive ter neškodljive snovi za telo (sodo bikarbono, laktozo ter razna zdravila). Kokain je bele barve in se najpogosteje uživa z vdihavanjem oz. »snifanjem«. Učinki kokaina na človeško telo: povečana samozavest, euforia, povečan apetit, težave z erekcijo, zmanjšan nadzor nad lastnim mišljenjem in vedenjem. (DrogArt, 2018)

4.1.8 Crack

Crack poznamo kot obliko kokaina, ki jo je moč uživati na način kajenja, najpogosteje različnih vrst pip, pri čemer se substanca segreva z virom toplote (npr. vžigalnikom ali električnim grelcem). Učinki nastopijo zelo hitro, zadetost pa traja od 5 do 10 minut, vendar uporabnik čuti učinke še 2 do 3 ure po zaužitju. Največji posledici uživanja cracka pa so težave z ožiljem in srčna aritmija. (Kokain)

4.1.9 Speed

Speed (izg. spid) ali amfetamin imenujemo živilo, ki poživi delovanje telesa in ohranja budnost. Deluje 4 do 6 ur, kar je odvisno od človeka ter njegovega stanja. Po navadi ljudi speed »snifajo«, lahko pa se ga uživa tudi oralno ali z injiciranjem. Stranski učinki so utrujenost, depresija, vročinski udar, motnje menstrualnega ciklusa, lahko pa prihaja tudi do motenj v socialnem življenju (izguba prijateljev zaradi nevsakdanjega življenja.) (DrogArt, 2017)

4.1.10 Ketamin

Ketamin se uporablja kot anestetik v veterini, spada pa tudi med osnovna zdravila Svetovne zdravstvene organizacije. V medicini se občasno uporablja v splošni anesteziji, poleg tega pa se raziskuje kot potencialno zdravilo za zdravljenje depresije, samomorilnosti, post-travmatske ter bipolarnе motnje. Na črnem trgu je dostopen kot rekreativna droga, ki se jo dobi v obliki prahu ali tekočine. Uživa se s snifanjem, možna pa je tudi oralna uporaba ali uporaba s pomočjo

injiciranja. Učinki zaužitja ketamina so evforija, halucinacije, slabost ter bruhanje. (DrogArt, 2017)

4.1.11 Droga za posilstvo

Najbolj znani drogi za posilstvo sta GHB in GLB.

GHB je kratica za gama hidroksibutirat ter sodi med uspavalne droge. Nima vonja, spoznamo ga le bolj po slanem okusu. Po navadi se zaužije s pijačo. Ima različen vpliv na ljudi, odvisno od zaužitja. Če oseba užije manjši odmerek, je učinek podoben uživanju alkohola, ob večjem odmerku pa lahko oseba izgubi tudi zavest. Užije se jo oralno (kot tekočino ali tabletko) ali z injiciranjem. Poleg GHB je obstaja še droga GLB, ki je GHB-ju zelo podobna, razlika je le v tem, da je nekoliko močnejša, uživa pa se jo zgolj v obliki tekočine ali z injiciranjem. (A.L., 2017)

Naj opišemo primer, ko je študent, ki je najverjetneje zaužil podobno drogo, kot sta GHB in GLB, doživel šok ter potreboval pomoč. S sodelavcem sva ga pozimi našla ležati v poletnih oblačilih sredi travnate površine v bližini njegovega študentskega doma. Vračal se je z zabave v lokalni ter sredi poti domov omagal. Najino pozornost je pritegnil zaradi kričanja, bil je evforičen in glasno pel. Ko sva mu skušala pomagati, ni vedel, kje je, od kod je, kako mu je ime (očitno je šlo za kratkotrajno izgubo spomina), med ugotavljanjem istovetnosti študenta pa se je le-ta zgrudil na tla ter obležal, zato sva ga dala v položaj nezvestnega ter nemudoma poklicala nujno medicinsko pomoč, ki je osebo prepeljala v UKC Maribor. Šlo je za stanovalca študentskega doma, ki smo ga naslednji dan, ko se je vrnil z urgence, obiskali. Dejal je, da je za pribl. 4 ure popolnoma izgubil spomin, ki se mu je povrnil šele na urgenci med črpanjem želodca, torej je najverjetneje zaužil neko vrsto droge. (Vir: lastni)

V medijih je bil nedavno objavljen primer 41-letne Belgijke, ki je po požirku vina, v katerem je bila raztopljen droga MDMA, umrla. Preiskovalci sumijo, da je šlo za tihotapljenje droge, zanimivo pa je, da na steklenici vina ni bilo originalnega zamaška, ki bi moral biti črne barve, bil pa je bele. (N.P., 2020)

Slika 3: Vpogled v zamaška na steklenici

Vir: (<https://www.24ur.com/novice/tujina/zenska-v-belgiji-umrla-po-pozirku-vina-v-katerem-je-bil-mdma.html>, 2020)

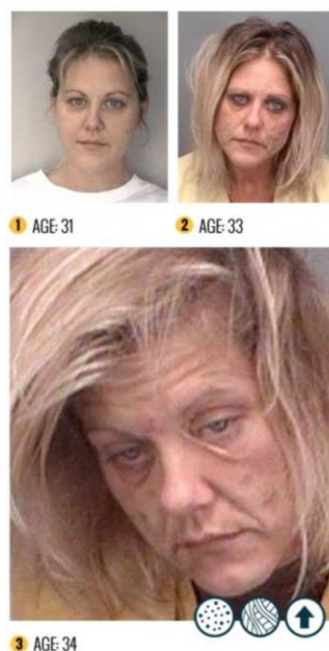
4.2 Posledice uživanja drog

Uživanje drog je v današnjem času je vse pogostejši pojav med ljudmi. Običajno mladi uživajo droge zaradi zabave. Posledice uživanja drog so lahko kratkotrajne ali dolgotrajne ter lahko človeka zaznamujejo za vse življenje. Dolgotrajno uživanje drog lahko močno poškoduje notranje organe, navzven pa so zagotovo najbolj vidne spremembe na koži, ki postane uvela in uporabnika močno postara. Pojavijo se tudi rane ter brazgotine, ki so lahko posledica nenadzorovanega praskanja odvisnikov med halucinacijami, pri katerih mislijo, da se po njihovem telesu ter pod kožo plazijo žuželke. Poškoduje se tudi ustna votlina zaradi močnih kemikalij, ki razžirajo sklenino ter poškodujejo obzobno tkivo (izpadanje zob). (K.B., 2012)

Slika 4: Rane ter brazgotine zaradi praskanja odvisnikov

Vir: (<https://vizita.si/bolezni/kako-droge-vplivajo-na-telo.html>, 2012)

Slika 5: Spremembe na koži zaradi uživanja drog

Vir: (<https://vizita.si/bolezni/kako-droge-vplivajo-na-telo.html>, 2012)

4.3 Droga in varnost

Vsak posameznik je sam odgovoren za lastno varnost, zato mora poskrbeti, da z uživanjem prepovedanih substanc samemu sebi čim manj škodi. Anja Mihevc iz združenja DrogArt pravi, da so droge v primerjavi s preteklostjo veliko cenejše, vendar je bila včasih njihova kakovost boljša. Danes pa so droge veliko cenejše, manj kakovostne in tudi lažje dostopne.

Uživalci droge po zaužitju čutijo nekaj pozitivnega (veselje, sprostitve ...). Vendar pa se ne zavedajo, da vsaka droga vsebuje tudi različne primesi. Nekatere primesi so lahko človeku popolnoma nenevarne (sladkor, moka), če pa je v drogi prisoten kakšen dodatek, npr. zdravilo, pa je lahko zelo škodljiva in nevarna zdravju. Priporočljivo je poznavanje vrst droge, saj se v zadnjem času na trgu pojavlja veliko sintetičnih drog, ki so cenejše, vendar nevarne zaradi različnih primesi. Pomembno je, da se vsak, ki drogo uživa, seznani s posledicami posamezne prepovedane substance. (Uredništvo lekarne Naša lekarna, b.d.)

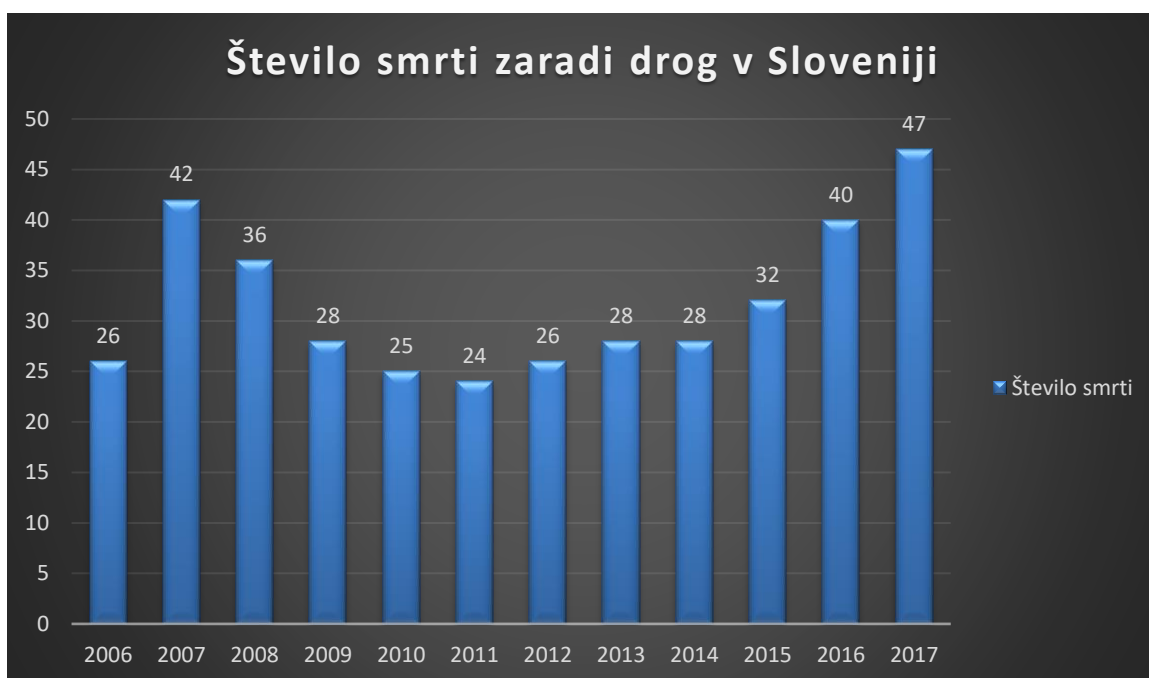
4.4 Zdravljenje odvisnosti od drog

Zdravljenje zasvojenosti od drog je eden izmed najpogostejših načinov prenehanja jemanja drog odvisnika. Izvajajo ga posebej usposobljeni zdravstveni delavci, predvsem s poizkusi motiviranja osebe prenehanja jemanja prepovedanih substanc.

V prvem delu je na vrsti pripravljalna faza. Ta traja nekje 2–3 mesece. Nato se lahko odvisnik odloči za bolnišnično zdravljenje (stroka se za to ne odloči pri vseh odvisnikih), ki traja približno 6 tednov na posebnem oddelku, kjer se resnično preneha jemanje droge ter se odvisnika začne vključevati v skupine. Sledi 8 tednov psihoterapevtskega zdravljenja, to pomeni predvsem trening. Nato sledi do polletni program »dnevne bolnišnice«, kamor odvisnik hodi dva- do trikrat na teden, dobivajo pa se tudi v skupinah.

Programi so zastavljeni bolj teoretično. V praktičnem delu pa se morajo okoliščine zdravljenja prilagajati vsakemu posamezniku, saj ima vsak posameznik drugačne lastnosti ter drugačno konstitucijo telesa. (Doljak, 2019)

4.5 Smrti zaradi drog

Grafikon 1: Število smrti zaradi drog v Sloveniji v letih 2006–2017

Vir: (http://www.emcdda.europa.eu/countries/drug-reports/2019/slovenia_en)

Iz grafa je razvidna porast smrti zaradi drog. Število smrti se je med letoma 2016 in 2017 drastično povečala, podobno številko lahko zaznamo še leta 2007. Za državo, kot je Slovenija, so te številke velike, večina ljudi je umrla zaradi predoziranja. Menimo, da so razlogi za takšno številko družinska in gospodarska stiska ter eksperimentiranje z drogami.

5 ALKOHOL

Alkohol oz. alkoholne pijače so dandanes zelo razširjene in jih uživajo tako starejši kot mlajši ljudje. Alkohol pa lahko človeku škoduje ter ogroža njegovo zdravje ter življenje. Alkohol lahko danes dobimo skoraj vsepovsod. Zmerno uživanje alkohola ne povzroča škode, nekateri ljudje pa alkohol zlorabljajo in ga pijejo preveč in prepogosto.

Uživanje alkohola pa je vse pogostejše tudi med mladimi ljudmi. Glede na različne ankete je že vsaj 91 % mladih ljudi poskusilo alkoholne pijače, pri štirinajstih letih se je z alkoholom srečalo okoli 23 % vseh anketirancev, v najstniških ter mladostniških letih pa večina mladih alkohol uživa redno. (Florjančič, 2010)

Mladina ima zelo sproščen odnos do alkohola. Veliko mladih ljudi gleda na alkohol kot na zabavo, sprostitev, s pomočjo alkohola nekateri tudi lažje navežejo stike, si več upajo ter pozabijo na vsakdanje težave. Strokovno mnenje kaže, da je uživanje alkohola odvisno predvsem od odnosov v družini. V primeru uživanja alkohola staršev obstaja verjetnost, da bodo s tem nadaljevali tudi otroci. (Mrevlje, 2018)

Kot že omenjeno zgoraj, alkohol nima negativnih učinkov na telo, če se ga uživa v zmernih količinah. Ko ga ljudje užijejo preveč, pa lahko na človeka slabo vpliva. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) se Slovenijo uvršča v sam vrh po pitju alkoholnih pijač. (Bajt, in drugi, 2014)

5.1 Smrti zaradi alkohola v Evropi

Grafikon 2: Smrti v Evropskem merilu zaradi alkohola

Vir: (<https://www.worldlifeexpectancy.com/cause-of-death/alcohol/by-country/>, 2017)

Skozi leta popularnost alkohola narašča ter pušča tudi ogromno posledic, ena izmed katerih je tudi smrt. Najpogostejši vzrok smrti zaradi alkohola je alkoholna bolezen jeter, zaradi katere je umrlo veliko ljudi, sledita ji duševne in vedenjske motnje, zaradi katerih veliko ljudi stori samomor ali povzročijo prometne nesreče ipd. (Kralj, b.d.)

SZO predstavlja sveže informacije smrti zaradi alkohola. Na 100.000 prebivalcev se Slovenija v svetovnem merilu nahaja na visokem 30. mestu, v evropskem povprečju pa zaseda 15. mesto. Prvo mesto med evropskimi državami zaseda Rusija s 15 smrtnimi žrtvami na 100.000 prebivalcev, sledi ji Estonija, nato pa se krivulja rahlo uravnovesi z ostalimi vzhodnimi ter skandinavskimi državami. Slovenijo najdemo na 15. mestu, njeno povprečje so 3 smrtne žrtve, skupaj s Francijo, Norveško ter Hrvaško.

5.2 Zakon o omejevanju porabe alkohola

(Zakon o omejevanju porabe alkohola /ZOPA/, 2003) je zakon, v katerem so navedene vse določbe v povezavi z alkoholom.

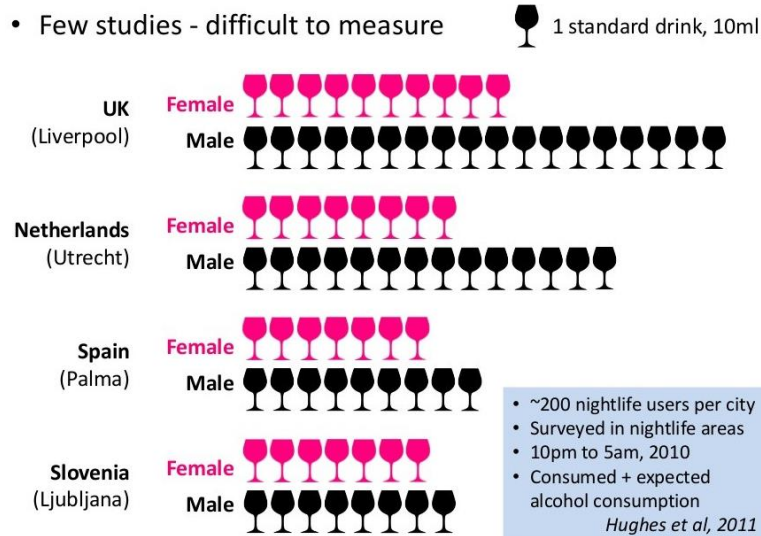
ZOPA sporoča, da morajo živila, ki vsebujejo alkohol na embalaži, imeti označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke, to opozorilo pa mora biti natisnjeno z velikimi črkami, ki morajo biti jasno vidne, čitljive ter razločne. Prodaja ter ponudba alkoholnih pijač je prepovedana osebam, mlajšim od 18 let, ter osebam z znaki opitosti od alkohola. Prodajalec oz. ponudnik sme zahtevati od nepolnoletne osebe osebni dokument, če pa to oseba odkloni, ji ne sme prodati alkoholne pijače. Prepovedana je prodaja alkoholne pijače med 21. ter 7. uro, razen v gostinskih obratih, kjer je dovoljena prodaja alkohola do konca obratovalnega časa. Za gostinske obrate pa velja, da je prepovedana prodaja žgane pijače od začetka njihovega obratovalnega časa do 10. ure dopoldne.

5.3 Alkohol med mladimi

Alkohol je med mladimi še vedno najpopularnejša droga. Večina mladih se poslužuje alkohola ter se sploh ne zaveda njegovih posledic. Mladi ob uživanju alkohola občutijo lagodje ter sproščenost, vendar se ne zavedajo, da je sproščenost kratkoročna, posledice pa so lahko dolgotrajne. Nekateri mlajši študentje so temu bolj podvrženi, starejši pa se že zavedajo nevarnosti in pijejo v zmernih količinah. Danes lahko vidimo veliko plakatov ter različnih promocij o boju proti alkoholu in drogam. Med promocijo proti drogam in alkoholu sodelujejo tudi različni študentje, vendar se še kljub temu nekateri ne zavedajo posledic uživanja alkohola. Med mariborskimi študenti prednjačita žganje in vino, v zadnjem času pa tudi mešanice alkohola z dodatkom različnih aditivov.

(Karen, 2016), priznana angleška raziskovalka, proučuje vpliv alkohola med mladimi. V svoji raziskavi je povzela 4 evropska mesta (Liverpool v Angliji, Utrecht na Nizozemskem, Palmo v Španiji ter Ljubljano v Sloveniji). Povzela je povpreček popite alkoholne pijače (1 kozarec = 10 ml) med 200 študenti na mesto v noči od 22. do 5. ure zjutraj. Iz slike je jasno vidno, da prednjači moška večina. Angleški študentje so popili največ alkoholne pijače v 7 urah, slovenski pa najmanj. Tudi med študentkami je razvidno, da prednjači angleška populacija, sledi ji nizozemska, na koncu pa slovenska, torej lahko sklepamo, da so slovenski študentje po pitju še relativno nizko na lestvici.

Nightlife Alcohol Use

Slika 6: Struktura popite alkoholne pijače v evropskem merilu

Vir: (<https://www.slideshare.net/THLfi/karen-hughes-young-people-alcohol-and-risks-in-nightlife-environments>, 2016)

V nadaljevanju je opisan primer incidenta, ki se je zgodil zaradi posledic uživanja alkohola, in sicer se zgodil 3. decembra 2019 na priljubljeni mariborski študentski zabavi »Prekmurska gibanica«.

Organizatorji so se odločili, da popestrijo program s tekmovanjem v tem, kdo bo prvi pojedel štiri kose prekmurske gibanice, nagrada pa je bila križarjenje v eno izmed mediteranskih držav. Pri jedi je ena izmed študentk začela kašljati ter se dušiti. Očividci so ji nemudoma priskočili na pomoč ter poklicali nujno medicinsko pomoč, ki je z dvema voziloma prišla na kraj dogodka v zelo kratkem času. Takoj za reševalnimi vozili pa je na kraj dogodka prišla tudi policija s tremi vozili in takoj izpraznila lokal. Študentko so reševalci oživljali kar 40 minut, nato pa, ko so zaznali znake dihanja, nemudoma transportirali v bolnišnico, kjer je bila na intenzivni negi in v umetni komi. Zadeva pa bi se lahko dosti bolj tragično končala, če ne bi bilo hitrega odziva pristojnih služb. (A.G., 2019)

Do podobne situacije je prišlo tudi v študentskem domu ob študentski zabavi »Ftrgatev«. Trije prijatelji so v dom pripeljali študentko, ki je bila neodzivna. Takoj smo ponudili pomoč, študentko pa začeli spravljati h zavesti. Na srečo je študentka zadihala, povedati pa ni znala ničesar, zato smo nemudoma poklicali reševalce, ki so prišli na kraj v roku dobrih 5 minut, študentko pregledali ter prepeljali na urgenco. Ob 5. uri zjutraj so študentko izpustili iz

bolnišnice in jo poslali domov. Ko je prišla nazaj, se je zahvalila za ponujeno pomoč ter dejala, da ni navajena piti ter da je v sklopu družbe spila preveč. Tudi ta primer bi se lahko dosti bolj tragično končal, vendar se na srečo ni.

6 BIVANJE V ŠTUDENTSKEM DOMU

Univerza v Mariboru v sklopu celostnega študijskega programa nudi tudi bivanje študentom iz različnih krajev Slovenije, ki na univerzi študirajo. Namestitev nudijo Študentski domovi Univerze v Mariboru, ki imajo 5 študentskih naselij s 15 domovi in približno 2600 namestitvami po celotnem okrožju Maribora. Naselje Gosposvetska je največje študentsko naselje v Mariboru, obsega 5 domov ter Upravo Študentskih domov. V naselju Gosposvetska najdemo naslednje domove:

- dom 4,
- dom 5,
- dom 6,
- dom 7,
- dom 15,
- Uprava ŠD.

Slika 7: Študentsko naselje Gosposvetska

Vir: (<https://pemclanki.wordpress.com/2019/01/30/zivljenje-v-studentskem-domu-univerze-v-mariboru/>, 2019)

Drugo največje študentsko naselje je naselje Tyrševa, ki obsega 4 študentske domove:

- dom 1,
- dom 2,
- dom 3,
- depandansa.

Slika 8: Študentsko naselje Tyrševa

Vir: (<http://www.studentskidomovi.um.si/portal/index.php/nasi-domovi?id=120>)

Tretje največje študentsko naselje v Mariboru je naselje Lent, ki obsega štiri domove, in sicer:

- dom 8,
- dom 9,
- dom 10,
- dom 11,
- dom 12.

Slika 9: Študentsko naselje Lent

Vir: (<http://www.studentskidomovi.um.si/portal/index.php/nasi-domovi?id=120>)

Sledita še naselji Smetanova, ki obsega Dom 13, ter naselje Quadro Tabor, ki obsega Dom 14.

Slika 10: Študentsko naselje Smetanova

Vir: (<https://mariborinfo.com/novica/lokalno/studentski-domovi-z-dodatnim-razpisom-cakajo-nove-studente/129333>, 2017)

Slika 11: Študentsko naselje Quadro Tabor

Vir: (<https://www.sgs-gradnje.si/galerija/objekt/studentski-dom-qdro/>)

Študentom Študentski domovi Univerze v Mariboru nudijo vse, kar študentje potrebujejo za bivanje med študijem. Študentom so na voljo enoposteljne ter dvoposteljne sobe, večina domov pa je grajenih tako, da si študentje delijo skupno kuhinjo ter skupno kopalnico. Na voljo pa je tudi nekaj apartmajev z ločeno kuhinjo ter kopalnico. Študentski domovi nudijo tudi posebej prirejene apartmaje za invalide, zraven posebej prirejenega apartmaja se nahaja tudi dvigalo, ki ga lahko uporablja študent invalid.

Sicer pa je študentom tekom študijskega leta v vsakem naselju poleg dobrih pogojev za bivanje na voljo tudi:

- 24-urna receptorska služba;
- pralnica za umivanje perila;
- glasbena soba;
- likovna soba;
- fitnes soba;
- v naselju Gosposvetska se nahaja zunanje igrišče ter zunanji fitnes na prostem;
- v naselju Tyrševa pa se študentom nudi tudi uporaba lastne telovadnice.

V Študentskem domu bivajo pretežno slovenski študenti (ker je pogoj za bivanje, da je študent državljan v RS), zraven slovenskih študentov pa srečamo v mariborskih študentskih domovih vsako študijsko obdobje še okoli 150 tujih Erasmus študentov ter približno 50 tujih študentov programa Ceepus, pretežno iz bivših jugoslovanskih republik.

V Domu 15 (z drugim imenom Dom podiplomcev ter gostujočih profesorjev) pa Študentski domovi nudijo namestitev gostujočim profesorjem med delom na fakultetah Univerze v Mariboru ter mlajšim družinam, tako da zraven študentov v študentskih domovih biva tudi nekaj mlajših otrok skupaj s svojimi starši, ki študirajo na različnih fakultetah.

6.1 Zagotavljanje reda v študentskih domovih

Študentski domovi Univerze v Mariboru dajejo velik poudarek na varnost bivanja študentov. Obvestila glede zagotavljanja reda se sporočajo na različne načine, in sicer preko oglasnih desk ali pošiljanja obvestil po elektronski pošti. V primeru kršitev sledijo tudi ustrezne sankcije (povračilo narejene materialne škode, preselitev v drug dom ali ob večji škodi celo izselitev).

Vodstvo sproti obvešča študente o:

- zaklepanju vhodnih vrat v domove in skupne kuhinje;
- prepovedanem kajenju v domovih;
- ravnanju v primeru požara;
- o drugih posebnosti, kot so vzdrževana dela na področju električne energije, vodovodnega omrežja ter ostalega, kar je potrebno za kakovostno bivanje.

6.2 Pogoji za bivanje v Študentskem domu

Za bivanje v študentskem domu mora ob dodelitvi sobe študent izpolnjevati naslednje pogoje:

- I. Posameznik mora biti državljan RS.
- II. Študent mora imeti veljaven status (redni ali izredni).
- III. Med bivanjem v ŠD stanovalec ne sme biti v delovnem razmerju ali samozaposlen.
- IV. Pomemben faktor je tudi finančna plat, saj povprečni bruto znesek na člana družine v preteklem letu ne sme presegati 150 % povprečne bruto plače na zaposlenega v RS v istem obdobju.
- V. Stalno prebivališče do kraja študija ne sme biti bližje od 25 km. (Bezenšek, 2019)

7 NAČRT VAROVANJA ZA ŠTUDENTSKO NASELJE GOSPOSVETSKA

7.1 Posnetek stanja

Študentski domovi Univerze v Mariboru sestavljajo specifične objekte, ki potrebujejo 24-urno zagotavljanje varnosti. Varnost na specifičnih objektih se lahko zagotavlja na različne načine. V večini primerov zagotavljajo varnost zasebno-varnostna podjetja, ki s pogodbo z naročnikom sklene varovanje njegovega objekta. Poznamo pa še različne druge tovrstne oblike, kot je interna varnostna služba (podjetje zagotavlja varnost s svojimi varnostniki) ali pa lastna civilna receptorska služba. V večini primerov praksa narekuje, da je ob lastni civilni receptorski službi vzpostavljena tudi intervencijska služba, ki jo podpira zasebno-varnostno podjetje v primeru kakršnihkoli izgrede ali neljubih dogodkov.

Večina študentskih domov je energetske obnovljenih, kar pomeni, da se je med samo prenovo na novo vzpostavilo tehnično ter mehansko varovanje.

Na objektih je urejena vzpostavitev protipožarnega varovanja (dimni javljalniki, ročni javljalniki) s avtomatsko preusmeritvijo signala na požarno centralo ter VNC zasebno varnostnega podjetja Aktiva Varovanje d.d. Na vsakem objektu je vzpostavljen tudi video nadzorni sistem.

(Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/, 2011) določa, da morajo vse gospodarske službe, samostojni podjetniki, posamezni zavodi ter ostali zavezniki organizirati službo varovanja, če:

- hranijo ter uporabljajo radioaktivne snovi, jedrsko gorivo ter ostale snovi nevarne zdravju ljudem;
- se ukvarjajo s sistemi, ki so bistveni za vzdrževanje družbenih funkcij, zdravja, varnosti, zaščite, ki bi imela v primeru okvare ali uničenja resne posledice za nacionalno varnost RS;
- hranijo arhivsko gradivo ter kulturno dediščino;
- upravljajo z letalskim ter pristaniškim prometom ali izvajajo prevoze v mednarodnem letalskem ali pristaniškem prometu;
- je iz drugih varnostnih razlogov to nujno potrebno.

Med takšne objekte spadajo tudi Študentski domovi, ki imajo organizirano kombinirano 24-urno interno receptorsko službo ter pogodbo s profesionalno varnostno službo Varovanje-Security za izvajanje intervencije.

Pred samim začetkom varovanja se mora narediti načrt varovanja, ki obsega oceno stopnje tveganja ter samo načrtovanje varovanja. Izdelajo ga strokovnjaki na področju zasebnega varovanja s podporo sodelovanja naročnika.

Podjetje ali posameznik mora sam razčleniti, katere kritične točke so potrebne za obliko varovanja s pomočjo varnostne službe, katere pa lahko varuje samostojno zaradi obvladovanja stroškov.

Pomembnost pri sami izbiri ponudnika storitve zasebnega varovanja mora proučiti samo podjetje ali posameznik, pomembno je, da se odloči za službo, ki je na preteklih izkušnjah delovala dobro, zaposluje solidni kader, ne pa se odločati na podlagi cene. (Čas & Lesjak, b.d.)

Načrtovanje varovanja mora zajemati (Uredba o obveznem organiziranju varovanja, 2012):

- oceno stopnje tveganja;
- opis varovanega območja;
- skice varovanega območja;
- skice fizičnega varovanja z varnostnim osebjem ali pa sistemi tehničnega varovanja;
- opis sistemov tehničnega varovanja;
- opis kontaktnih zvez;
- požarni načrt;
- opis fizičnega varovanja ter ukrepi v primeru neljubih situacij;
- sodelovanje z drugimi varnostnimi subjekti (policija, gasilci, reševalci, regijski center za obveščanje).

7.2 Ocena tveganj

Ocena tveganj zajema kazniva dejanja, ki se tretirajo po kazenskem zakoniku in so na takšnih objektih najpogostejša.

Tabela 1: Ocena tveganj

NEVARNOST	OCENA STOPNJE TVEGANJA			OPOMBA
KAZNIVA DEJANJA	NIZKA	SREDNJA	VISOKA	(PODVRSTE KAZNIVIH DEJANJ)
1. Kazniva dejanja (K.D) zoper človekove pravice in svoboščine		x		Zloraba osebnih podatkov
2. Kazniva dejanja (K.D) zoper spolno nedotakljivost		x	x	spolno nasilje, kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja, izdelava, posest in posredovanj pornografskega gradiva ...
3. Kazniva dejanja (K.D) zoper človekovo zdravje		x	x	Prenašanje nalezljivih bolezni
4. Kazniva dejanja (K.D) zoper premoženje		x		izseljevanje, goljufija, poškodovanje tuje stvari ...
5. Kazniva dejanja (K.D) zoper javni red in mir		x	x	Nasilništvo, javno spodbujanje sovraštva, nasilja, nestrpnosti, napad na uradno osebo, ki opravlja naloge varnosti

Vir: (Lastni vir)

Med izvedbo ocenjevanja tveganj je bilo ugotovljeno, da je kar nekaj potencialno nevarnih kaznivih dejanj, ki se na takšnih objektih lahko izvajajo ali pa so se izvajala na podlagi preteklih izkušenj. V tem primeru bi tukaj najbolj izpostavili naslednja kazniva dejanja:

Kazniva dejanja zoper človekove pravice in svoboščine (zloraba osebnih podatkov v smislu, predstavljati se za nekoga drugega in s tem omogočiti nepooblaščne vstop v študentske domove ter omogočiti prenočitve nepooblaščenim osebam z lažnimi podatki).

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (pri tem kaznivem dejanju usmerjena pozornost na kršitev spolne nedotakljivosti, kjer lahko prihaja do spolnih zlorab ter kasneje tudi na posest in posredovanje pornografskega gradiva).

Kazniva dejanja zoper človekovo zdravje (pri tem kaznivem dejanju izpostavljenost prenašanje nalezljivih bolezni, saj se v študentskih domovih nahaja ogromno tujih študentov, ki prihajajo iz različnih delov sveta ter kultur ter nimajo higienskih navad).

Kazniva dejanja zoper premoženje (izpostavljenost poškodovanje tuje stvari, saj prihaja do poškodovanja zasebne lastnine študentov, za katero pa so odgovorni sami).

Kazniva dejanja zoper javni red in mir (izpostavljeno nasilje, javno spodbujanje sovraštva, napad na uradno osebo zavoda, ki opravlja naloge varovanja – najbolj izpostavljeno kaznivo dejanje, s katerim se najbolj srečuje receptorska služba sploh v nočnem času ob študentskih zabavah).

7.3 Požarni red

Študentski dom 5

Predstavlja osrednji dom v naselju Gosposvetska, v katerem je prisotna tudi 24-urna dežurna receptorska služba.

Slika 12: Študentski dom 5

Vir: (<http://www.studentskidomovi.um.si/portal/index.php/nasi-domovi?id=125>)

Naslov: Gosposvetska cesta 85

Kapaciteta: 280 sob.

Objekt je 9-etažen.

Klet:

- toplotna podpostaja,
- prostor za čistilke,
- arhiv,
- glasbena soba,
- prostor za obštudijsko dejavnost,
- rekreacijska soba ter fitnes,
- zaklonišče.

Pritličje:

- receptorska loža,
- prostor za gospodinje,
- pralnica,
- študentske sobe.

Od pritličja do 8. nadstropja se nahajajo študentske sobe s skupnimi kuhinjami ter kopalnicami.

8. nadstropje:

- vstop na streho,
- strojnica dvigala.

Posebnosti objekta:

1. Za gašenje začetnih požarov se uporabljajo gasilni aparati.
2. Objekt ima urejeno javljanje požara (dimni javljalniki, ročni javljalniki), varnostno sireno ter varnostno razsvetljavo.
3. Na objektu se nahaja dvigalo.
4. V primeru požara je prepovedana uporaba dvigala.
5. Alarmna centrala se nahaja v receptorski loži.
6. Strojnica dvigala se nahaja v 8. nadstropju.

7. Na strehi objekta je sončna elektrarna.
8. V primeru požara se evakuacija izvede preko osrednjega stopnišča ter požarnih stopnic v notranjosti objekta.
9. Na objektu (smer sever in jug v pritličju) se nahajata zasilna izhoda, varovana z obešanko (odpira ju ključ, zaplombiran v kaseti zraven vrat).
10. Glavna električna omarica se nahaja v kleti, in sicer v toplotni podpostaji ter v fitnesu.
11. Posamezne elektro omarice za nadstropja se nahajajo na hodniku v vsakem nadstropju.

7.4 Stopnje požarne ogroženosti

Tabela 2: Stopnje požarne ogroženosti

1. stopnja požarne ogroženosti -1-	Zelo majhna požarna ogroženost
2. stopnja požarne ogroženosti -2-	Majhna požarna ogroženost
3. stopnja požarne ogroženosti -3-	Srednja požarna ogroženost
4. stopnja požarne ogroženosti -4-	Srednja do povečana požarna ogroženost
5. stopnja požarne ogroženosti -5-	Velika požarna ogroženost
6. stopnja požarne ogroženosti -6-	Zelo velika požarna ogroženost

Vir: (Lastni vir)

7.4.1 Ocena požarne ogroženosti – dom 5

Tabela 3: Ocena požarne ogroženosti dom 5

Ocena ogroženosti	Nadstropje	Požarno potencialno nevarni prostori v nadstropju	Vrsta protipožarne opreme v nadstropju
2	Klet	Toplotna podpostaja	- 2x gasilni aparat na prah - 1x gasilni aparat na CO₂ - avtomatski dimni javljalnik, - ročni javljalniki na hodniku.

2	Pritličje	Kuhinja v skupnem prostoru, Študentske sobe	- 4x gasilni aparat na prah, - avtomatski dimni javljalnik v skupni kuhinji in hodniku, - ročni javljalnik v skupni kuhinji in na hodniku, - požarna odeja v kuhinji.
2	1 – 7 nadstropje	Kuhinja v skupnem prostoru, Študentske sobe	- 4x gasilni aparat na prah, - avtomatski dimni javljalnik v skupni kuhinji in na hodniku, - ročni javljalnik v skupni kuhinji in na hodniku, - požarna odeja v kuhinji.
2	8.nadstropje	Kuhinja v skupnem prostoru, Študentske sobe, Strojnica dvigala.	- 4x gasilni aparat na prah, - avtomatski dimni javljalnik v skupni kuhinji in hodniku, - ročni javljalnik v skupni kuhinji in na hodniku, - požarna odeja v kuhinji.
3	Streha	Sončna elektrarna Požarna kupola	- 1x gasilnik na prah

Vir: (Lastni vir)

KOMENTAR: V kletnih prostorih povečano tveganje predstavlja toplotna podpostaja zaradi vseh tveganj, povezanih z njo. Ogrevanje doma poteka na električno, z glavno elektro omarico, locirano v toplotni podpostaji. V prostoru so nameščeni tudi javljalniki gorljivih plinov, vezani na požarno centralo doma 5. Od pritličja do 8. nadstropja povečan problem protipožarne zaščite predstavljajo predvsem skupne kuhinje in študentske kuhinje. V skupnih kuhinjah si študentje pripravljajo obroke in velikokrat pozabijo ugasniti ploščo na štedilniku, zato večkrat prihaja do sprožitve alarma zaradi malomarnosti. Večje tveganje pa zaradi njihove malomarnosti

predstavljajo študentske sobe, saj v njih ni urejenih avtomatskih dimnih javljalnikov požara in zaradi neodgovornosti in kajenja v sobah (nekateri študentov) prihaja do bistvenega požarnega tveganja, saj če bi v sobi zagorelo, bi bilo morda prepozno, preden bi dimni javljalnik na hodniku pred sobo zaznal nepravilnost.

V skupnih kuhinjah so nameščene tudi požarne odeje, ki se jih lahko v primeru manjšega požara uporabi pred sprožitvijo gasilnega aparata.

Na strehi doma 5 sta locirani požarna kupola (avtomatsko odprtje v primeru sprožitve požarnega alarma) ter sončna elektrarna. Sončna elektrarna lahko ob nepremišljenem in nepravilnem gašenju predstavlja smrtno nevarnost.

Fotovoltaično sončno elektrarno (pod srednjo napetostjo) se lahko pogasi z vodo ob upoštevanju primerne varnostne razdalje, možno je tudi gašenje s gasilnikom na prah ali gasilnikom na CO₂:

- ročnik z vodno meglico do 5 barov – varnostna razdalja 1 m;
- ročnik za vodni curek do 5 barov – varnostna razdalja 5 m;
- gasilnik na prah – varnostna razdalja 1 m;
- gasilnik na CO₂ – varnostna razdalja 1 m;

Ob vhodu na objekt mora biti obešen jasen piktogram z napisom, da se na objektu nahaja sončna elektrarna.

7.3.1.1 Evakuacija

Evakuacija se izvede preko osrednjega stopnišča ter notranjega požarnega stopnišča. Glavni izhod so vhodna vrata ter požarna vrata. Lokacija požarnih vrat se nahaja v vsakem kraku skupnega prostora (3. hodnik), izhodna požarna vrata iz objekta se pa nahajajo v pritličnem skupnem prostoru.

- analizira situacije požarne varnosti, predlaga rešitve ter ohranja obstoječe dobre situacije.

7.6 Naloge in odgovornosti receptorja v zvezi s požarnim redom

Naloge receptorja so sledeče:

- odgovoren je za opravljanje obhodov po objektu;
- opozoriti mora na kakršnekoli nepravilnosti v zvezi s požarno varnostjo na objektu;
- zadolžen je za pregled in kontrolo gasilnikov na objektu;
- zadolžen je za pregled evakuacijskih in intervencijskih poti na objektu, da so te vedno proste in prehodne;
- v primeru požara ročno odpre požarno okno v najvišji lameli v domu 7;
- rokuje s pasivno požarno zaščito na objektu;
- v primeru požara zna uporabiti gasilne aparate ter požarne odeje.

7.7 Naloge in odgovornosti stanovalcev in gostov objekta v zvezi s požarnim redom

- prepovedano kajenje znotraj objektov;
- dovoljeno zadrževanje na delih objekta kjer je to predpisano;
- odgovornost pri kuhanju obrokov;
- ob zaznavi kakršnihkoli nepravilnosti na objektu s strani požarne varnosti dolžan takoj obvestiti receptorja v njegovem domu.

7.8 Opis in lokacije objektov študentskega naselja Gosposvetska

Študentsko naselje Gosposvetska se nahaja na Gosposvetški cesti v Mariboru.

Naselje obsegajo naslednji domovi:

- Študentski dom 4, Gosposvetska cesta 87;
- Študentski dom 5, Gosposvetska cesta 85;

- Študentski dom 6, Gosposvetska cesta 87 a, b;
- Študentski dom 7, Gosposvetska cesta 83 a;
- Študentski dom 15, Koroška cesta 158;
- Uprava ŠD, Gosposvetska cesta 83.

Naselje obsega Gosposvetska cesta, vzporedno s to ulico pa poteka tudi Koroška cesta na vstopni točki v Koroška vrata. Naselje je locirano ob glavni prometnici iz smeri Dravograda proti Mariboru.

Naselje se nahaja v bližini naslednjih objektov:

- treh fakultet (FF, FNM, PEF);
- Univerzitetnega športno-rekreacijskega centra – UŠC Leona Štuklja;
- nočnega kluba Štuk (klub se tudi stika z Upravo ŠD),
- bencinskega servisa Petrol,
- rehabilitacijskega centra Fontana.

Vsakodnevno se v študentskem naselju Gosposvetska giblje okoli 1000 ljudi. Kapaciteta 4. doma je 300 študentskih sob, 5. doma 280 študentskih sob, 6. doma 200 sob, 7. doma 280 sob, 15. doma 130 sob, uprava pa sprejme okoli 50 oseb.

7.8.1 Opis prostorov

V študentskem naselju Gosposvetska se poleg študentskih domov, v katerih se poleg študentskih sob in skupnih kuhinj, nahajajo še ostali prostori (toplotne podpostaje, arhivi, tehnični prostori, študijske sobe, rekreacijske sobe) ter:

- garaži tehnične delavnice (vzhodni in zahodni del doma 7);
- igrišče (za domom 5);
- zunanji fitnes (za domom 7);
- restavracija (zraven doma 6);
- zunanje kolesarnice (zraven vsakega doma).

RAZPORED HIDRANTNEGA OMREŽJA:

Hidrantno omrežje je razporejeno po vseh študentskih domovih, v vsakem nadstropju na hodniku se nahaja mokri hidrant, ki je razporejen tudi v prvem nadstropju upravne zgradbe. Študentsko naselje Gosposvetska pa zajema tudi suhi hidrant, ki se nahaja na vzhodni strani ob vhodu v dom 4.

7.8.2 Opis dostopnih poti

MAKRO LOKACIJA NASELJA:

Naselje se nahaja med Gosposvetsko cesto ter Koroško cesto. V bližini naselja se nahajajo Trgovski center Lidl, rehabilitacijski center Fontana, Štuk, bencinski servis Petrol ter UŠC Leona Štuklja.

Prometni tokovi do naselja: Gosposvetska cesta (glavna prometnica s smeri Dravograda proti Mariboru) ter Koroška cesta s smeri Smetanove ulice proti rehabilitacijskem centru Fontana.

MIKRO LOKACIJA NASELJA:

V naselju se nahajajo naslednji objekti: Filozofska fakulteta, Fakulteta za naravoslovje ter matematiko, Pedagoška fakulteta, restavracije, nočni klub Štuk ter UŠC Leona Štuklja. Površine ob naselju so namenjene parkiranju osebnih vozil študentov. Za domom 6 in 15 je urejeno parkirišče z zapornico, ki je namenjeno uporabnikom, ki imajo sklenjeno pogodbo za parkirišče. Notranjost naselja (pri domu 4, 5, 7) je namenjena parkiranju intervencijskih vozil ter dostave in je varovana s posebej narejeno zapornico.

Sicer pa so parkirišča urejena tudi vzdolž Koroške ceste ob Fakulteti za naravoslovje in matematiko ter ob UŠC Leona Štuklja.

INTERVENCIJSKE POTI: Pri vsakem domu pred domom urejena posebej označena intervencijska pot, namenjena reševalnim vozilom. Dostop drugim vozilom je na intervencijski poti prepovedan.

7.8.3 Stanje resne požarne ogroženosti v študentskih domovih skozi zgodovino

Prvi študentski dom v Mariboru je bil zgrajen leta 1960, in sicer na Tyrševi ulici, poimenovali so ga dom 1.

Možnost resne požarne ogroženosti na Študentskih domovih v Mariboru je majhna. To omogočajo predvsem redne energetske sanacije objektov. Sicer na objektih prihaja do kakšnih manjših požarov ali lažnih požarov, predvsem zaradi malomarnosti stanovalcev (kuhanje ter kajenje v sobah). V zadnjih 20 letih je zagorelo samo dvakrat.

Prvi požar je bil 28. junija 2008, ko je zagorelo ostrešje 5. doma v naselju Gosposvetska ravno med energetsko prenovo doma, kjer so se v 8. nadstropju doma vžgale saje ter star izolacijski material. Požar so po 2 urah pogasili mariborski gasilci, poškodovanih oseb ni bilo, stanovalcev v objektu tudi ne, saj so bili med prenovo doma v objektu zgolj delavci.

Slika 14: Požar v ostrešju 5. doma

Vir: (<https://www.24ur.com/novice/slovenija/pozar-v-studentskem-domu.html>, 2008)

Drugi večji požar pa je bil 3. septembra 2019, ko se je v tehničnem prostoru v kleti doma 2 v študentskem naselju Tyrševa vnela električna napeljava na enem izmed strojev.

Gasilci so požar pogasili, prezračili ter s termovizijsko kamero pregledali celotni dom, saj se je dim razširil vse do mansardnih prostorov. Poškodovanih oseb ni bilo, v domu je bilo zgolj nekaj stanovalcev, saj ni potekalo študijsko obdobje, vsi stanovalci so bili varno in uspešno evakuirani na varno mesto, na objektu je nastalo tudi nekaj gmotne škode, saj je bil celoten tehnični prostor uničen.

Slika 15. Požar v kletnih prostorih doma 2

Vir: (<https://mariborinfo.com/novica/kronika/gorelo-v-mariborskem-studentskem-domu/252694>, 2019)

8 VAROVANJE ŠTUDENTSKIH DOMOV

Varovanje študentskih domov opravlja lastna civilna receptorska služba. Receptorsko službo opravljajo osebe s pogodbo o zaposlitvi ter študentje. Receptorji ne smejo biti osebe s stalnim prebivališčem na Študentskih domovih UM.

Delovna oprema mora biti v skladu s predpisi vodstva. To pomeni: službena majica in jakna z logotipom podjetja, na vidnem mestu pa imajo izobešeno službeno kartico z napisom: IME, PRIIMEK, RECEPTORSKA SLUŽBA.

8.1 Delovni čas receptorjev v študentskem naselju Gosposvetska

Delo receptorske službe poteka v 3 izmenah.

Tabela 4: Delovni čas receptorjev

IZMENA	TRAJANJE IZMENE	ŠTEVILO RECEPTORJEV NA IZMENO
DOPOLDNE	6.00–14.00 (8 ur)	2
POPOLDNE	14.00–22.00 (8 ur)	2
PONOČI	22.00–6.00 (8 ur)	5

Vir: (Lastni vir)

V dopoldanski in popoldanski izmeni delata 2 receptorja. Prvi receptor je stacioniran v domu 5 in opravlja obhode še po 4. in 7. domu, drugi receptor je stacioniran v domu 15 in opravlja obhode še v domu 6 in okoli upravne zgradbe.

V nočni izmeni je med ponedeljkom in nedeljo stacioniranih 5 receptorjev.

1. receptor – dom 5,
2. receptor – dom 4,
3. receptor – dom 6,
4. receptor – dom 7,
5. receptor – dom 15.

Vsak receptor v nočni izmeni pokriva svoj dom, receptor v domu 7 je zadolžen za opravljanje obhodov okoli upravne zgradbe. Po potrebi se v nočnem času opravita vsaj dva obhoda po okolici naselja (prisotna vsaj dva receptorja).

8.2 Naloge receptorske službe

Naloge receptorske službe v naselju Gosposvetska so naslednje:

- opravljanje obhodov po naselju;
- obhodi morajo biti opravljeni na vsaki dve uri v popoldanskem ter nočnem času, v dopoldanskem času se opravi en obhod po naselju;
- vsak obhod (ura odhoda ter ura prihoda iz obhoda) mora receptor skrbno evidentirati v poročilo o delu;
- v poročilo o delu vpisuje kakršnekoli zaznane napake na obhodu (spremembe na protipožarni zaščiti, stanje po domu, elektrika, počena cev);
- takojšen odziv na morebitno sprožitev požarnega alarma;
- poseg v izklop požarne centrale;
- v primeru resnega požara takojšnja evakuacija ljudi po nadstropjih ter začetek gašenja,
- obveščanje pristojnih služb v primeru izrednega dogodka;
- raznašanje pošte,
- sodelovanje z referatom za študentske zadeve;
- odpiranje pralnice, kolesarnice, glasbene sobe, likovne sobe ter evidentiranje njihove uporabe prostora;
- v nočnem času opozarjanje študentov na domska pravila;
- v nočnem času ugotavljanje istovetnosti oseb pri vstopih v domove;
- vsako kršitev domskega reda v nočnem času (po 22. uri) zabeležiti v poročilo z imenom, priimkom ter številko sobe kršitelja;
- sprejem gostov ter izpolnjevanje različnih evidenc;
- prvi postopek pri reševanju oseb iz dvigala, obveščanje nadrejenega ter pristojne službe,

- pomoč gibalno oviranim osebam;
- izdaja in sprejem ključev.

Bistvena naloga pa je varovanje premoženja Študentskih domov, varovanje samih študentov ter obveščanje nadrejenih o kakršnihkoli spremembah. V dnevnih izmenah je prisotnost receptorja mišljena kot asistenca študentom, ostalim gostom ter pomoč nadrejenim (odklepanje kolesarnic, pralnic, sprejem gostov ter napotitve v sobe, izobešanje letakov na oglasne deske ...). V nočnih izmenah pa so bistvene naloge receptorja na varovanju premoženja ŠD ter varovanju samih študentov ter takojšnje ukrepanje v primeru zaznane kršitev domskega ter javnega reda.

8.3 Pooblastila receptorjev ter sodelovanje z drugimi varnostnimi subjekti

Receptorsko delo je specifično delo, ki zahteva določena znanja ter iznajdljivost, saj zna biti delo s toliko različnimi ljudmi zahtevno, ampak bistveno načelo receptorskega dela je postopati strokovno in vljudno.

Predvsem v nočnem času pa lahko delo zahteva tudi poseg v temeljne človekove pravice in svoboščine, kjer pa ob kršenju domskega ter javnega reda receptor nima pooblastil, da bi kršitelja odstranil iz varovanega območja. Receptor lahko osebo pri kršenju domskega ali javnega reda zgolj opozori, zato je na Študentskih domovih UM praksa, da se obvesti posebno intervencijsko službo zasebno varnostnega podjetja Varovanje – Security, ki ima z naročnikom (Študentski domovi UM) sklenjeno pogodbo intervencije v zgoraj naštetih primerih, ki pride na kraj dogodka, in na podlagi svojih pooblastil ustrezno ukrepa:

- kadar udeleženec moti ali ovira potek dela;
- kadar oseba noče zapustiti prostora ob opozorilu receptorja;
- kadar oseba na varovano območje prinese, uporabi ali namerava uporabiti orožje, eksploziv ali pirotehnične izdelke;
- kadar je oseba vidno pod vplivom alkohola /drog in je pričakovati, da bo v takšnem stanju kršil red;
- v primeru, da se receptor ali ostalo osebje počuti ogroženo.

Sodelovanje strani vodstva pa je sklenjeno tudi s pristojno policijsko postajo, da se jih lahko aktivira na pomoč v kateremkoli nenadnem dogodku.

8.3.1.1 Ukrepi varnostnika

- **Opozorilo:** Varnostnik sme opozoriti osebo, katere njeno ravnanje bi lahko pomenilo kršitev javnega reda ali reda na varovanem območju.
- **Ustna odredba:** Varnostnik sme opozoriti osebo, katere ravnanje bi lahko pomenilo kršitev javnega reda ali reda na varovanem območju. S tem varnostnik zahteva takojšen umik osebe iz varovanega območja.
- **Ugotavljanje istovetnosti:** Varnostnik sme od osebe ugotavljati istovetnost na varovanem območju, kadar je to potrebno zaradi varovanja ljudi in premoženja oseb ali če to tako zahteva red na varovanem območju.
- **Površinski pregled:** Varnostnik sme površinsko pregledati vrhnja oblačila, tovor, notranjost vozila na varovanem območju, če je to potrebno zaradi varnosti ljudi in premoženja ali če tako določa red na varovanem območju. Oseba mora s tem soglašati. Varnostnik lahko opravi površinski pregled tudi z nesoglasjem osebe, če obstaja nevarnost napada ali samopoškodovanja in so zato podani vzroki za zadržanje osebe.
- **Preprečitev vstopa na varovano območje:** Varnostnik sme osebi preprečiti vstop na varovano območje, če ne soglaša s površinskim pregledom; če oseba nasprotuje ugotavljanju istovetnosti; če ne upošteva reda na varovanem območju; če je to potrebno zaradi preprečitve neposrednega ogrožanja varnosti ljudi in premoženja.
- **Zadržanje osebe:** Varnostnik sme zadržati osebo, če je bila oseba zalotena v okoliščinah KD, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti; če je bila oseba zalotena pri kršitvi javnega reda ali reda na varovanem območju in se ne ravna v skladu z ukrepi varnostnika ali s silo ali grožnjo onemogoča izvedbo ukrepa varnostnika; če oseba na varovanem območju odkloni preverjanje istovetnosti ali ne soglaša s površinskim pregledom vrhnjih oblačil, tovara ali prtljage.
- **Fizična sila:** Varnostnik sme proti osebi uporabiti fizično silo, če ne more drugače preprečiti osebi neupravičenega vstopa na varovano območje; če ne more drugače odstraniti osebe iz varovanega območja, če se tam nepooblaščno zadržuje; če ne more preprečiti neposrednega ogrožanja ljudi in premoženja ter odvrniti istočasnega protipravnega napada na sebe ali osebo, ki jo varuje, ter če ne more drugače zadržati osebe do prihoda policije.

- **Uporaba sredstev za vklepanje in vezanje:** Varnostnik sme uporabiti ukrep, če ne more s fizično silo preprečiti neposrednega ogrožanja ljudi ali premoženja, odvrniti istočasnega protipravnega napada na sebe ali osebo, ki jo varuje, ali če drugače ne more osebe zadržati do prihoda policije.
- **Plinski razpršilec:** Varnostnik sme uporabiti ukrep, če ne more drugače odvrniti istočasnega protipravnega napada na sebe. Varnostnik mora biti za uporabo s plinskim razpršilec posebej usposobljen s programom, katerega določi minister.
- **Službeni pes:** Varnostnik sme uporabiti ukrep z namenom varovanja ljudi in premoženja na varovanem območju. Pes je namenjen, da z vidom ali vohom zazna prisotnost oseb ali snovi. Pes mora biti na povodcu ter pod stalnim nadzorom varnostnika.
- **Uporaba strelnega orožja:** Vsak varnostnik, razen varnostnika čuvaja, sme uporabiti strelno orožje, če ne more drugače zavarovati življenja ljudi ali preprečiti istočasnega protipravnega napada na sebe ali na osebo, ki jo varuje. Varnostnik mora biti za uporabo orožja posebej usposobljen. (Klemm varovanje, b.d.)

8.4 Prednosti in slabosti civilne receptorske službe

Receptorsko delo ima številne prednosti kot tudi slabosti. Ob vsestranskem delu je velik problem, da civilna receptorska služba nima pooblastil.

Prednosti:

- dobro poznavanje objekta ter ostalih zaposlenih,
- vsestransko delo,
- zaupanje med ostalimi zaposlenimi,
- delo z zaupnimi podatki,
- dobro poznavanje stanovalcev,
- manjši nastop agresije pri opozarjanju stanovalcev na kršitve domskega reda.

Slabosti:

- pomanjkljivo poznavanje ukrepov varovanja,

- prepovedano izvajanje ukrepov varovanja.

8.5 Prednosti in slabosti intervencijske varnostne službe

Ob dogodkih, kjer je treba uporabiti ukrepe, civilni receptorski službi priskoči na pomoč intervencijska služba zasebno varnostnega podjetja, ki ima kljub pooblastilom številne prednosti in slabosti.

Prednosti:

- usposobljenost na področju varovanja,
- večja pooblastila,
- uporaba ukrepov v primeru kršitev.

Slabosti:

- daljši intervencijski čas na kraj dogodka, kot pa če bi bil varnostnik prisoten na objektu,
- slabše poznavanje objektov ob klicu intervencije.

8.6 Pomen tehničnega varovanja naselja Gosposvetska

V študentskem naselju se izvajata dve kategoriji tehničnega varovanja:

- tehnično varovanje s pomočjo kamer ter videonadzora,
- aktivna požarna zaščita s prenosom signala na VNC.

Področje video nadzora pokriva (Zakon o varstvu osebnih podatkov /ZVOP/, 2004). ZVOP-1 pravi, da mora oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki izvaja videonadzor o njem, na vidno mesto na objektu nalepiti obvestilo, in sicer:

- da se na objektu izvaja videonadzor,
- naziv osebe javnega ali zasebnega sektorja, ki ga izvaja,
- telefonsko številko, kontaktne osebe za pridobitev informacij, kje in koliko časa se shranjujejo posnetki.

Videonadzorni sistemi se lahko na objektu izvajajo zgolj zaradi varnosti ljudi in premoženja.

76. člen ZVOP-1 opisuje, da se lahko z njim nadzoruje zgolj dostop vhodov, izhodov ter skupnih prostorov, prepovedano pa je izvajati videonadzor v garderobah, dvigalih, sanitarnih prostorih ali zasebnih sobah.

Vsi domovi študentskega naselja Gosposvetska so pokriti z videonadzornim sistemom (videonadzor pokriva vstopne ter izstopne točke na objekt).

Glavna centrala videonadzornega sistema študentskega naselja Gosposvetska je v recepciji doma 5, kjer se nahaja sprejemnik signala ter monitor. Ta omogoča receptorju vpogled kamer iz vseh domov. Po ostalih domovih so pa nameščeni zgolj prikazovalniki kamer tistega doma.

Za vrtenje in shranjevanje posnetkov je dostop omogočen zgolj pooblašчени osebi (tehničnemu vodji).

(Pravilnik o nadzoru vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite, 2019) zajema pod sistemi aktivne požarne zaščite naslednje parametre:

- sisteme za odkrivanje in javljanje požara,
- sisteme za nadzor dima in toplote,
- gasilne sisteme,
- varnostno razsvetljavo ter druge parametre za učinkovito protipožarno zaščito.

Sistemi za odkrivanje in javljanje požara so avtomatski sistemi, ki na požarno centralo pošiljajo signal ob zaznavi požara, ali razmer, ki nakazuje na morebitni požar. Sestavni deli sistema so požarna centrala, različno elektronsko vezje ter požarne naprave (javljalniki ter požarne lopute).

Aktivno požarno zaščito je treba redno servisirati s pomočjo pooblaščenega servisa, v našem primeru je to zasebno varnostno podjetje Aktiva varovanje d.d.

8.7 Mehansko varovanje naselja

Naselje na Gosposvetski cesti je varovano tudi mehansko, in sicer so zunanje garaže, fitnes na prostem ter igrišča varovana z mehansko ogrado ter ključavnicami. Parkirišči za 6. in 15. domom sta varovani z zapornico, s katero je zavarovan tudi dostop za intervencijska vozila ter dostavo pred 4., 5., in 7. domom (zapornica pri domu 4). Vsa vhodna vrata v domove delujejo na potisk od znotraj ter se ob zaprtju samodejno zaklenejo.

8.8 Načini obveščanja – kontaktne zveze

Opomba: Podatki kontaktnih zvez so izmišljeni.

Tabela 5: Kontaktne zveze ŠD

OSEBA	KONTAKTNA ŠTEVILKA
Policija	113
Reševalci, gasilci	112
Mitja Halič (vodja receptorske službe)	051234578
Sebastijan Obrul (vodja tehničnih služb)	041234567
Gregor Novak (električar)	031234555
Niko Kovač (vodovodar)	051234567
Matjaž Roškar (vodja restavracije pri domu 6)	041234567
VNC AKTIVA VAROVANJE	0250045959
Dvigala OTIS – DOM 4	38493003
Dvigala KONE – DOM 5 + UPRAVA	3849300300
Dvigala SCHINDLER – DOM 6 in 7	937849490
Elektro Maribor	023456679
Študentski dom 5 – recepcija	022354246 ali 041345678
Študentski dom 15 – recepcija	02456789898
Matjaž Mlakar (vodja službe za študentske zadeve)	02394848949 ali 031234567
Referat ŠD Gosposvetska	0234567886
INSU Zapornice (zapornica dom 6 in 15)	Dežurna št: 031234567
Intervencijska služba Varovanje – Security	Dežurna št: 040394849

Vir: (Lastni vir)

9 KRŠENJE DOMSKEGA REDA TER DELOVANJE ZAVODA V IZREDNIH RAZMERAH

V študentskih domovih Univerze v Mariboru se giblje nekje med 2500 študentov in velikokrat je kršen tudi domski red. Domski red se nahaja v Pravilniku o domskem redu Študentskih domov Univerze v Mariboru. Kršijo ga stanovalci in druge osebe, ki se nahajajo v Študentskih domovih. Druženja s prisotnostjo alkohola so po navadi glavni razlog kršitev domskega reda.

Tabela 6: Kategorizacija naselij po kršitvah domskega reda

NASELJE	KATEGORIZACIJA PO KRŠITVAH (MESTO)
NASELJE GOSPOSVETSKA	1
NASELJE TYRŠEVA	2
NASELJE LENT	3
NASELJE SMETANOVA	4
NASELJE QUADRO	5

Vir: (Lastni vir)

Na podlagi preteklih izkušenj je na prvem mestu po številu kršitev domskega reda naselje Gosposvetska, saj je največje študentsko naselje v Mariboru, kjer se vsakodnevno giblje približno 1000 do 1500 oseb, zraven pa še dodamo, da je lokacija naselja ob dveh najbolj priljubljenih nočnih študentskih lokalih Štuk ter Trust, in za to jo lahko kategoriziramo kot naselje z največ kršitvami, sledi ji naselje Tyrševa, ki je drugo največje študentsko naselje, znano predvsem po Erasmus študentih, na tretjem mestu je naselje Lent, kjer je večja problematika v okolici domov zaradi bližine številnih nočnih klubov. Na zadnjih dveh mestih pa sta naselje Smetanova ter Quadro Tabor, kjer naselji obsegata po en dom in se tam ne zbira velika množica ljudi, zato je tam manjše število kršitev.

Kršitve domskega reda se tretirajo praviloma po 22. uri, takrat ko nastopi nočni mir. Nekateri študentje se seveda ne zavedajo pravil, zato prihaja do nočnih kršitev.

Tabela 7: Kategorizacija dni v tednu z največ kršitvami v študentskih naseljih.

DAN V TEDNU, KJER JE NAJVEČ KRŠITEV DOMSKEGA REDA	MESTO
Torek	1.
Sreda	2.
Ponedeljek, četrtek	3.
Petek, sobota, nedelja	4.

Vir: (Lastni vir)

Torek je najpogostejši dan v študentskih naseljih s kršitvami domskega reda zato, ker ta dan poteka največ študentskih zabav v mestu, na drugem mestu je sreda, kjer včasih še potekajo zabave po mestu, na tretjem mestu sta ponedeljek in četrtek, ko po navadi potekajo druženja po domovih, v petek, soboto ter nedeljo pa po navadi ni kršitev, saj študentov ni v študentskih domovih zaradi vikenda in zaprtih fakultet.

9.1 Pravilnik o domskem redu, lažje ter hujše kršitve ter odločanje o kršitvah s strani disciplinskega sodišča

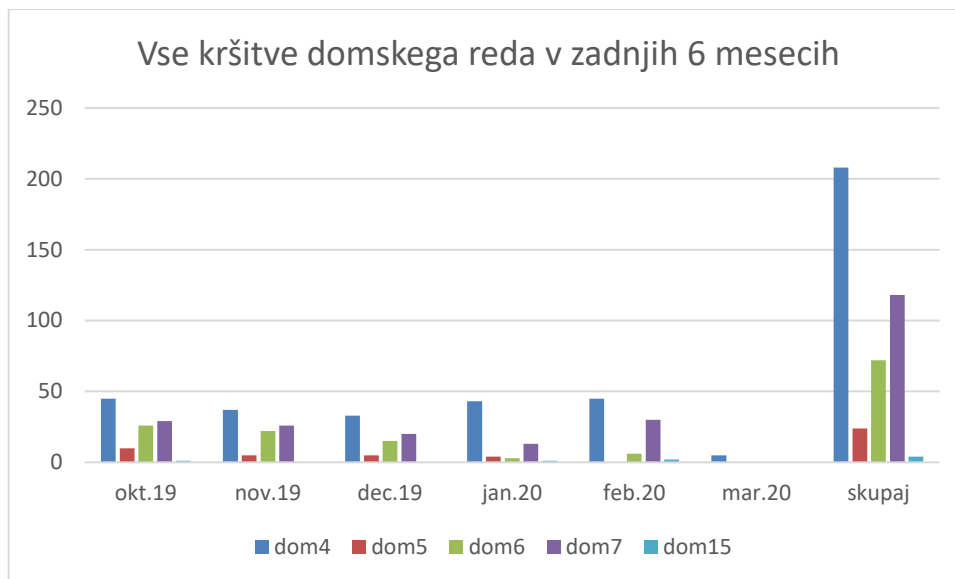
(Študentski domovi UM, 2016) je namenjen stanovalcem Študentskih domov. Zajema hujše ter lažje kršitve stanovalcev Študentskih domov, ki spadajo v kategorijo disciplinske odgovornosti ter disciplinskih ukrepov.

Osnovno pravilo domskega reda je, da se lahko po 22. uri v posameznem domu zadržujejo zgolj stanovalci, vsak stanovalec pa lahko prijavi za prenočitev tudi enega gosta, ki lahko pri njem prespi. Prijava se naredi z osebnim dokumentom pri receptorju v njegovem domu.

Receptorska služba pri svojem delu opravlja naloge v skladu s Pravilnikom o domskem redu. Ob 22. uri kršitelje domskega reda opozori, da je treba z druženji zaključiti ter zapustiti območje študentskih domov. Nekateri študentje opozorilo upoštevajo in zapustijo prostore, nekateri pa opozoril receptorske službe ne upoštevajo, zato so sankcionirani v skladu s Pravilnikom o domskem redu.

Vsak študent prejme ob vselitvi v študentski dom domsko izkaznico, na kateri so njegovi podatki. Oseba se je ob zaznanju kršitve domskega reda dolžna legitimirati receptorski službi, ki posreduje podatke o kršitelju službi za študentske zadeve.

9.1.1 Grafični prikaz vseh kršitev domskega reda v študentskem naselju Gosposvetska

Grafikon 3: Grafični prikaz vseh kršitev domskega reda študentskega naselja Gosposvetska v zadnjih šestih mesecih

Vir: (Lastni vir)

Prikaz prikazuje največji porast kršitev v oktobru, novembru, decembru ter v februarju. Ti meseci so navedeni zato, ker ob začetku študijskega leta študentje izkoristijo ta čas za druženja. V januarju pa vidimo manj kršitev predvsem zato, ker takrat poteka izpitno obdobje in je vseh zabav manj, posledično pa se zato tudi število kršitev močno zmanjša.

Največ kršitev lahko zaznamo v domu 4. To je statistično dom, ki prikazuje največ kršitev domskega reda. Ta dom je sicer že od nekdaj »problematičen«, posledično tudi zato, ker v njem bivajo tuji študentje programa Ceepus in Erasmus, ki so tukaj na izmenjavi in si nekoliko drugače razlagajo pravila kot naši študentje, posledično pa je v tem domu več dvoposteljnih sob, kar pomeni, da je v tem domu veliko študentov.

Najmanj kršitev lahko zaznamo v domu 15, ki velja za dom podiplomcev ter gostujočih profesorjev, kjer prevladuje apartmajski stil bivanja, s tem pa tudi odraslost študentov pripomore h ničelnim kršitvam domskega reda. V grafu sicer vidimo prikaz okoli petih kršitev,

do katerih po navadi pride zaradi kakšnih gospodinjskih opravil stanovalcev po 22. uri, s čimer kršijo pravila ter motijo druge stanovalcev pri nočnem počitku.

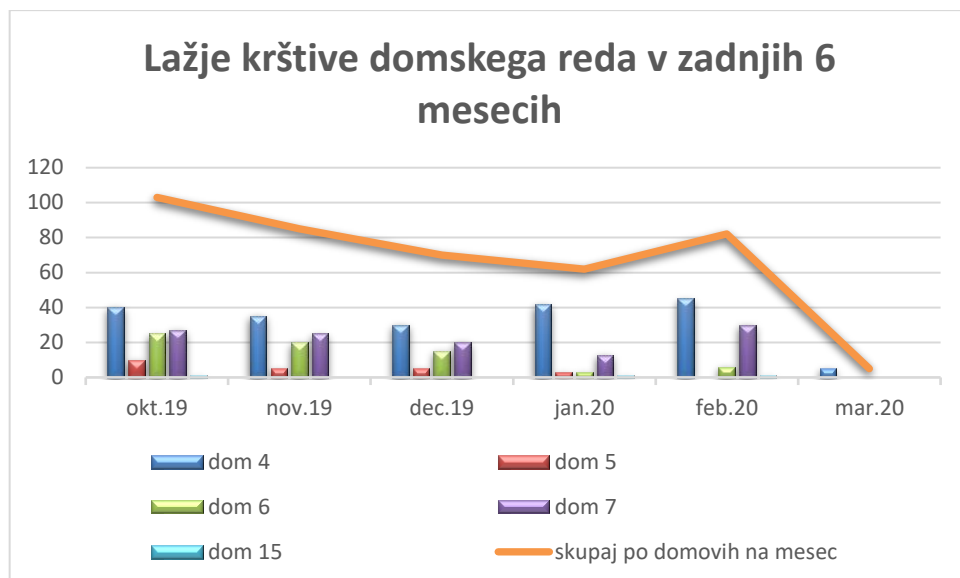
Dom 6 in 7 sta domova, kjer je tudi zaznati veliko kršitev domskega reda, predvsem zaradi dvoposteljnih sob in apartmajev v domu 7. V domu 7 pa je problematičnost tudi takšna, da je dom zgrajen v obliki labirinta, s čimer je delo receptorjev oteženo, ker v stavbi zelo odmeva in je kršitelje težko najti.

Dom 5 pa prevladuje, kot dom z najmanj kršitvami domskega reda v naselju Gosposvetska, predvsem zaradi tega ker v tem domu veljajo enoposteljne sobe, so pa tudi študentje v tem domu na predvsem kulturnem domu in po večini upoštevajo opozorila nočnega mira.

9.1.2 *Lažje kršitve*

Najpogostejše lažje kršitve v Študentskih domovih so:

- neprimerno vedenje, ki kvari ugled zavoda in univerze;
- neprimeren odnos do drugih stanovalcev in delavcev zavoda ter do receptorjev;
- neredna skrb za čistočo sobe in pripadajočih skupnih prostorov;
- nesmotrno in nepravilno ravnanje z vgrajenimi inštalacijami, napravami in inventarjem doma;
- kršenje dnevnega miru s preglasno uporabo glasbenih naprav, kričanjem ali prepevanjem;
- motenje nočnega miru in reda;
- kršenje pravil o higieni v sobah, garsonjerah, apartmajih in v skupnih prostorih;
- motenje nočnega miru in reda;
- hrupno zadrževanje nestanovalcev po 22. uri v skupnih prostorih domov. (Študentski domovi UM, 2016)

Grafikon 4: Lažje kršitve domskega reda v naselju Gosposvetska za zadnjih 6 mesecih.

Vir: (Lastni vir)

Največ vseh kršitev je lažjih kršitev. Te so v večini primerov zaradi neupoštevanja opozoril receptorjev ter prekomerna glasna druženja po 22. uri z motenjem sstanovalcev pri nočnem počitku.

Iz krivulje skupnih lažjih kršitev lahko vidimo, da je krivulja najvišja v mesecu oktobru ob začetku študijskega leta, ko preseže meja številko 100, ter postopno pada in se v ostalih mesecih giblje med 60 in 70 kršitev na mesec. Nekoliko pa se zviša v mesecu februarju, v drugem študijskem semestru po izpitnih obdobjih, kjer je številka lažjih kršitev okoli 90, najnižja pa je v januarju ob izpitnih obdobjih, vendar še takrat glede na graf ne gre za pretirano zmanjšanje, na kar vpliva predvsem dom 4, kjer se kljub izpitnim obdobjem redno krši domski red (glasna druženja, glasna glasba ...). Glede na pretekle izkušnje se trend kršitev v mesecih po zimskem izpitnem obdobju zvišuje in je primerljiv z oktobrom, vendar v letošnjem letu tega ne moremo ocenjevati zaradi epidemije, zaradi katere so se študentski domovi zaprli.

Skupno lahko vidimo, da v lažjih kršitvah prevladuje dom 4, sledita mu dom 6 in 7, dom 5 je na 4. mestu, medtem ko v domu 15 skorajda ne beležimo lažjih kršitev.

9.1.3 Hujše kršitve

Najpogostejše hujše kršitve so (Študentski domovi UM, 2016):

- prenočitev oziroma zadrževanje neprijavljenega obiskovalca;
- poškodovanje domskega inventarja (namerno ali iz malomarnosti), predelava, ali odnašanje ter premeščanje določenih pozicij domskega inventarja ali namembnosti inventarja v sobah in skupnih prostorih;
- več kot enkratna kršitev nočnega miru po 22. uri;
- prirejanje zabav in druženja v sobah ali skupnih prostorih doma, ki so moteča za ostale stanovalce;
- večkratno ponavljanje lažjih kršitev domskega reda;
- vnos, točenje in pitje alkoholnih pijač, razgrajanje in povzročanje hrupa po 22. uri v vseh prostorih;
- nepravilno ravnanje z dvigali;
- kajenje v sobah, garsonjerah, apartmajih in vseh skupnih prostorih.

Tabela 8: Število hujših kršitev domskega reda v zadnjih 6 mesecih v študentskem naselju Gosposvetska

Mesec	DOM 4	DOM 5	DOM 6	DOM 7	DOM 15	Skupaj po domovih
Oktober 2019	5	0	1	2	0	8
November 2019	2	0	2	1	0	5
December 2019	3	0	0	0	0	3
Januar 2020	1	1	0	0	0	2
Februar 2020	0	0	0	0	1	1
Marec 2020	0	0	0	0	0	0
Skupaj kršitev za posamezni dom	11	1	3	3	1	19

Vir: (Lastni vir)

Hujše kršitve so se v zadnjih 6 mesecih obravnavale predvsem kot oddajanje in omogočanje prenočevanj nestanovalcem, poškodovanje domskega inventarja (šlo je predvsem za uničevanje tuš kabin, miz, stolov, namerno sprožanje protipožarne zaščite ...), metanje predmetov skozi okna in prostore (primer: stanovallec je vrgel svoj mobilni telefon iz 8. nadstropja iz balkona na tla in skoraj zadel mimoidočega študenta) ter posedanje ali preprodaja opojnih substanc. O teh kršitvah odloča disciplinsko sodišče I. stopnje, ki se glede na priložitev dokazov prič odloči o višini kazni. Večina kazni je povrnitev stroškov nastale škode, preselitev študenta ali pa izselitev iz študentskih domov.

9.1.4 Disciplinsko sodišče I. stopnje

O vsakih kršitvah (ob milejših po navadi zaleže pogovor z referentom doma) odloča disciplinsko sodišče I. stopnje.

Za kršitve domskega reda, se stanovalcem izrečejo naslednji ukrepi:

- opomin,
- javni opomin,
- preselitev v drug dom,
- opomin pred izselitvijo,
- izključitev z univerze za dobo dveh let,
- dokončna izključitev iz univerze.

Za lažje kršitve se večinoma izreka opomin, javni opomin, preselitev v drug dom ali opomin pred izselitvijo, za primere težjih kršitev se izreče ukrep izselitve iz zavoda s prepovedjo vselitve za najmanj 3 mesece in največ do konca študija, izključitev z univerze za dobo dveh let ali dokončna izključitev z univerze.

Hujši ukrepi, kot so izključitev z univerze za dobo dveh let, se izvedejo v primeru hujše materialne škode ali druge večje škode, ki kvari ugled univerze.

Disciplinsko sodišče I. stopnje zajema 3 člane, in sicer predsednika ter dva člana, vsak od njiju pa ima namestnika. Dva člana (ter namestnika) sta iz vrst delavcev zavoda, en član (in namestnik) pa je iz vrst stanovalcev doma. Obravnava poteka na naslednji način: vodi jo predsednik, razglasi obravnavano zadevo, nato ugotavlja, ali so prišli vsi povabljeni. Če niso, ugotavlja, ali so bili pravilno vabljeni in ali opravičili svoj izostanek. Če na obravnavo ni prišel

stanovalec, zoper katerega se vodi postopek, in je bil pravilno povabljen, pa ni opravičil svojega izostanka, se lahko obravnava izvede brez njegove navzočnosti.

Vsi vabljeni nato povedo svojo plat zgodbe, navedejo dokaze, priče, nato pa predsednik izreče ukrep za nastal dogodek. Vse izjave stanovalcev ter prič se pišejo v zapisnik, ki ga na koncu podpišejo predsednik disciplinskega sodišča I. stopnje, stanovalec v postopku ter zapisnikar. (Študentski domovi UM, 2016)

9.2 Opis najpogostejših kršitev domskega reda v študentskem naselju

Gosposvetska

V nadaljevanju bo nekaj najpogostejših kršitev domskega reda opisanih za študentsko naselje Gosposvetska. Glavni vzrok za kršitve v tem naselju sta bolj ali manj oba nočna lokala v bližini, kjer se zbira veliko študentov, ki pridejo tudi iz ostalih študentskih naselij.

Ko potekajo študentske zabave, so nočne izmene precej naporne. Receptorsko delo v takšnih situacijah ni enostavno, zato je zelo pomembno, da ima receptor dobro ekipo sodelavcev, da lahko en drugemu priskočijo na pomoč. Vsak stik s študenti, ki kršijo domski red, predstavlja svojevrsten izziv. Nekateri študentje namreč jemljejo receptorje kot nekakšne policiste, ki skušajo prekiniti njihovo druženje, zato se včasih radi le-tem zoperstavijo, še posebej, če so pod vplivom prepovedanih substanc.

9.2.1 Primer kršitve domskega reda v kletnih prostorih doma 7

Bilo je pozimi, ko smo s sodelavci opravljali rutinski obhod naselja in v kletnih prostorih študentskega doma 7 zaznali glasno glasbo in razbijanje. V apartmaju je bilo prisotnih več študentov z veliko količino alkohola. Opozorili smo na domski red ter zahtevali, da se osebe identificirajo. Stanovalci so izročili domske izkaznice, vsaj polovica pa je bila nestanovalcev. Stanovalci, ki so sicer že večkrat kršili domski red, so prosili, da se njihovih podatkov ne posreduje v službo za študentske zadeve, saj so se bali, da bodo izseljeni. Glede na domski red je bil izveden ukrep proti stanovalcem, in sicer motenje nočnega miru in reda ter zadnje opozorilo pred preselitvijo v drug dom.

9.2.2 Primer kršitve domskega reda in poskus napada osebe

Eden izmed vplivov alkohola je ta, da lahko pri človeku povzroči agresijo. To se je pokazalo tudi pri enem izmed incidentov ob začetku študijskega obdobja oktobra v torek ponoči, torej v

obdobju, ko so študentske zabave najbolj zasičene. S sodelavcem sva med obhodom po študentskem naselju srečala skupino 10 izjemno vinjenih študentov, ki so razgrajali ter prevračali koše za smeti. Glasno sva jih opozorila na domski red, takrat pa je eden izmed študentov napadalno pristopil do sodelavca. Ko se mu je približal, je opazil službeno jakno in izkaznico ter se ustavil. Dejal je, da je najprej mislil, da ga izziva neka tretja oseba, ne pa delavec zavoda. S sodelavcem sva ga umirila ter zahtevala identifikacijo. Nato sva posredovala poročilo z opisom situacije ter podatke kršitelja na službo za študentske zadeve. Naslednji dan se je študent opravičil. Izveden ukrep je bil – z upoštevanjem opravičila – zadnje opozorilo pred izselitvijo iz študentskih domov.

9.2.3 Primer kršenja domskega reda ob prireditvi Lampiončki

Lampiončki so največja študentska zabava v Mariboru, kjer se v študentskem kampusu Gosposvetska ob različnih koncertih zbere tudi od 20.000 obiskovalcev. Prireditev se dogaja vsako leto v sredini meseca maja na travnati zelenici v študentskem naselju Gosposvetska.

Slika 16: Stanje v študentskem naselju Gosposvetska v času Lampiončkov

Vir: (<https://maribor24.si/lokalno/jutri-maribor-v-znamenju-tradicionalnih-lampionckov>)

Lampiončki predstavljajo za receptorsko službo ogromen zalogaj, kakor se je izkazalo tudi na Lampiončkih 2019, kjer se je v zgodnjih jutranjih urah v domu 4 zgodil velik incident. Okoli 4. ure se je sprožil požarni alarm v eni izmed kuhinj v 6. nadstropju. Z ekipo smo nemudoma preverili situacijo, in našli kuhinjo, prekrito z dimom, ob jedilni mizi pa je ležal študent, ki je bil v vinjenem stanju. Oseba je med kuho obroka zaspala in bi se lahko zadušila z dimom. S sodelavci smo hitro smo prezračili prostor ter študentu ponudili pomoč (želeli smo poklicati medicinsko pomoč), kar pa je študent vztrajno zavračal. Ob poskusu legitimiranja študenta, je

le-ta padel v velik šok in dejal: »Spet zafrkavate mene, spet bom jaz nasrkal na referatu za študentske zadeve!« Študent je bil celo tako obupan, da se je približal balkonu ter hotel skočiti z njega. S sodelavcem sva ga zadnji čas zaustavila, ga pomirila ter pospremila v sobo. Prostor z dimom smo prezračili, ponev z oljem, ki se je vnela, odvrgli v smeti ter povrnili požarno centralo v normalno stanje. Dopoldne malo pred predajo izmene je ta študent prišel do recepcije s kozarcem energijske pijače, se zahvalil, da smo ga rešili, ter dejal: »Zdaj se pa odpravljam na faks, kjer me čaka kolokvij.« Izrečeno mu je bilo opozorilo pred izselitvijo, moral pa je tudi poravnati strošek zaradi malomarne sprožitve požarnega alarma.

9.2.4 Primer storitve kaznivega dejanja – vloma

Junija v času Festivala Lent sem ob 5.00 uri prejel klic moškega iz stanovanjskih blokov v bližini študentskih domov, da neznana oseba vlamlja v enega izmed domov skozi požarni izhod. Nemudoma sem o tem obvestil sodelavca in skupaj sva odšla preverit zadevo (v tem času sem na objektu delal kot varnostnik receptor, kasneje so se Študentski domovi UM odločili za lastno civilno receptorsko službo). Ob prihodu na kraj storitve kaznivega dejanja sva s sodelavcem videla mlajšega moškega, ki je ležal na tleh brez majice ter v spodnjih hlačah. Bil je vidno vinjen oz. pod vplivom opojnih substanc. Z roko je razbil steklena vrata. Ko sva ga s sodelavcem vprašala, kaj počne, je dejal, da ne najde ključa, da je prišel domov in da se pripravlja na spanje. Ob ugotavljanju istovetnosti sva ugotovila, da je njegovo prebivališče vsaj dobrih 20 minut hoje od kraja storitve kaznivega dejanja. Oseba je bila v postopku mirna, tako da nama s sodelavcem ni bilo treba stopnjevati ukrepov varnostnika, ampak sva jo zgolj zadržala do prihoda policije, ki je prišla na kraj storitve kaznivega dejanja v približno 5 minutah in prevzela postopek.

Po dogodku sva s sodelavcem izpolnila tudi poročilo o uporabi ukrepov varnostnika, ki ga je varnostni menedžer dostavil na pristojno policijsko postajo v roku 48 ur. V postopku noben izmed udeležencev ni bil poškodovan, storilec KD je imel zgolj površinske ureznine zaradi stekla, vendar ni potreboval nujne medicinske pomoči.

Slika 17: Kraj storitve kaznivega dejanja

Vir: (Lastni vir)

9.2.5 Primer kajenja marihuane

Neko dopoldne med dopoldansko izmeno sprejeta pritožba stanovalke iz pritličnih prostorov enega izmed domov v naselju Gosposvetska, da ji že cel dan iz jaška apartmaja smrdi po marihuani, torej nekdo iz višjih prostorov zauživa prepovedane substance. Nemudoma sva se z referentko doma odpravila preveriti situacijo v zgornjih nadstropjih ter v 3. nadstropju doma zaznala močan vonj po marihuani iz ene izmed sob. Ob vstopu v sobo je v njej bil stanovalec, ki je navzven deloval precej izmučeno ter kazal vidne znake uživanja prepovedanih substanc. Na začetku je ob pozivu referentke iskal izgovore, na koncu pa le priznal svoje dejanje. Referentka je takoj sprožila disciplinski postopek pred izselitvijo stanovalca iz Študentskih domov, zadevo pa so reševali interno pred disciplinskim sodiščem I. stopnje. Po končanem postopku je bil stanovalec v roku 14 dni izseljen iz študentskih domov.

9.2.6 Psihološki vpliv množice stanovalcev v alkoholiziranem stanju

Psihologija množice, največja uganka dela z ljudmi. Vsak človek ma svoj karakter in vsak človek se razlikuje od drugega, sploh pa, ko so osebe v alkoholiziranem stanju.

Študentski domovi Univerze v Mariboru nudijo študentom sobo za zabave (oz. sobo za občudijsko dejavnost), kjer lahko prirejajo zabave. Zabave se lahko odvijajo od ponedeljka do petka, največ do 1. ure zjutraj (po internem dogovoru zavoda), ob 22. uri pa se mora glasba ter glasnost prisotnih utišati na normalno jakost, da pri tem ne motijo ostalih stanovalcev pri

nočnem počitku. Zabavo organizira študent organizator, ki je odgovoren za vse, kar se dogaja na zabavi.

Ker je bila v enem izmed primerov zabava zelo glasna, so začele okoli polnoči prihajati pritožbe stanovalcev pritličnih prostorov ter prvega nadstropja, da se naj zabava prekine, sicer bodo stanovalci sami poklicali policijo. Zaradi številnih pritožb smo se z ekipo odločili za prekinitev zabave, ki pa je potekala v tako številčnem obsegu, da 5 receptorjev ni moglo preglasiti glasbe ter kričanja v prostoru. Zato smo z ekipo strnili vrste ter že razmišljali o pomoči policije, vendar smo se odločili, da v prostoru najprej izklopimo elektriko. V trenutku je v prostoru nastala tišina in potem smo lahko prišli do besede ter prostor izpraznili, organizatorja zabave opozorili na domski red ter zahtevali, naj se prostor izprazni, drugače bomo primorani poklicati policijo. V majhnem prostoru je bilo okoli 60 ljudi, 3/4 povabljenecv je takoj zapustilo prostor, medtem ko sta dve dekleti 40 minut govorili o svojih pravicah ter grozili s pritožbo na službo za študentske zadeve glede našega opravljanja dela. Po 40 minutah smo izpraznili prostor ter omogočili stanovalcem normalen nočni počitek, kršitelje pa evidentirali v poročilo o delu ter predali njihove podatke službi za študentske zadeve, ki je nadaljevala z obravnavo. Ob pregledu prostora smo zaznali tudi poškodbe na domskem inventarju. Organizator zabave je dobil enoletno prepoved organiziranja kakršnekoli interne zabave na območju Študentskih domov UM ter moral poravnati strošek zaradi poškodovanja domskega inventarja.

9.2.7 Primer kršitve izpraznjenja gasilnega aparata

Protipožarna zaščita je ena izmed najpomembnejših zaščit na takšnih objektih, kot so študentski domovi.

Decembra sem v 9. nadstropju enega izmed domov v naselju Gosposvetska zaznal manjše bele madeže na tleh v eni izmed skupnih kuhinj. Ker sem pomislil, da bi lahko šlo za izpraznitev gasilnega aparata, sem nemudoma pregledal vse gasilnike v nadstropju in na enem od gasilnikov na hodniku zaznal pretrgano plombo, manometer pa je bil na rdečem polju. Obvestil sem sodelavko in skupaj sva zunaj na prostem preverila dotični gasilnik, ki je bil ob najini sprožitvi prazen. Vse skupaj sva evidentirala v poročilo o delu ter o tem obvestila službo za študentske zadeve, ker pa v prostoru takrat ni bilo nobene osebe in ker v skupnih kuhinjah ni video nadzornega sistema, ni bilo možno dokazati krivde, zato je Uprava ŠD stroške ponovne polnitve gasilnega aparata v skladu si Pravilnikom o Domskem redu razdelila med vse stanovalce dotičnega doma.

9.3 Posebne potrebe stanovalcev

V študentskih domovih je veliko stanovalcev in vsak je drugačen, nekateri pa imajo posebne potrebe in potrebujejo pomoč. V Študentskih domovih UM bivajo študentje invalidi, ki imajo ustrezno urejene apartmaje, urejen dostop do apartmaja z invalidskim vozičkom, v domu 7, ki je najnovejši, pa je posebej za invalide narejeno tudi dvigalo. Nekateri študentje imajo tudi psihične motnje. Vsem, ki potrebujejo pomoč, skušajo odgovorni posvetiti posebno pozornost.

V eni izmed nočnih izmen se je zgodilo, da je do sodelavke pristopila študentka in ji povedala, da ji je zmanjkalo antidepressivov ter da se ne počuti varno. Sodelavka je nemudoma poklicala še ostale člane nočne izmene, skupaj smo stanovalko vprašali, kaj jo muči, dejala je, da hoče pomoč, a se je zaklenila v sobo. Glede na to, da je bila v slabem stanju in da receptorska služba vstopa v sobe nima, razen v izrednih razmerah, smo odpečatili generalni ključ in odprli sobo, saj smo bili v strahu, da si bo stanovalka skušala škodovati. Ko smo vstopili v sobo, je stanovalka klečala ob postelji ter klicala na neznano telefonsko številko, zahtevala zdravnika iz Hrvaške, z nami pa začela komunicirati v angleškem jeziku. Odločili smo se poklicati reševalno vozilo, čeprav je stanovalka to zavračala in zahtevala hrvaško reševalno vozilo. Ob prihodu reševalcev po 15 minutah so stanovalko pregledali, ugotovili, da ima depresijo, zaradi česar so jo preventivno odpeljali v psihiatrično bolnišnico.

9.4 Delovanje študentskih domov v izrednih razmerah

Študentski domovi UM so zavod, ki delujejo na državni javni bazi ter po določilih Univerze v Mariboru. Izredne razmere so epidemije ali hujše katastrofe, torej katastrofe na globalni ravni, ki dodatno otežujejo delo zavoda. To se je zgodilo v času pisanja diplomske naloge. Ob začetku leta 2020 je po celem svetu začel razsajati virus SARS-CoV-2 (COVID-19), ki je marca dosegel tudi Slovenijo. Vsi študentski domovi so bili zato od 15. marca do 18. maja uradno zaprti. Zaprta je bila tudi Uprava Študentskih domov, vsa komunikacija pa potekala preko telefona in e-pošte.

Ker je Univerza v Mariboru trenutno zaprta, pomeni, da predavanja ne potekajo, domove pa so morali aprila zapustiti vsi študentje ter se odpraviti domov. V njih so ostale le osebe, ki:

- so brez prebivališča;
- tujci, ki niso mogli pravočasno zapustiti Republike Slovenije;

- stanovalci s stalnim prebivališčem v ŠD ter
- družine.

Receptorsko delo je omejeno na minimum, tako da je komunikacija med stanovalcem in receptorjem dovoljena le v nujnih primerih, receptorska služba pa se izvaja v minimalnem obsegu zgolj zaradi varovanja premoženja ter požarne varnosti objektov.

10 ZAKLJUČEK

V diplomskem delu smo se posvetili mladim, predvsem študentom, ki gredo pri (po navadi) svojih 19. letih študirat v kraj, ki je po navadi precej oddaljen od njihovega stalnega bivališča.

V Mariboru, kjer je potekala raziskava, večina študentov prebiva v študentskih domovih, ki so opremljeni tako, da jim nudijo ustrezen prostor za učenje in bivanje. Raziskava je bila narejena v Študentskih domovih v Mariboru z dovoljenjem vodstva. Pomagali smo si z različnimi viri in literaturo, opisanih pa je tudi nekaj izkušenj iz prve roke.

Ko študentje zapustijo svoje stalno bivališče, to pomeni, da kar naenkrat niso več pod budnim očesom svojih staršev, ki so jih prej lahko nadzirali in vedeli malodane za vsak njihov korak, temveč so prepuščeni samim sebi ter lastni odgovornosti in odločitvam. Te pa niso vselej primerne, lahko bi celo rekli, da so pri 19. letih včasih precej nezrele. Pojavlja se, opazamo, nekakšen vzorec, namreč veliko mladih, ki pride študirat, začne uživati droge in alkohol ter druge psihoaktivne substance. Začnejo ponočevati, obiskovati zabave. Pri tem pozabijo na lastno varnost, odgovornost, celo na študij. Menim, da je ta problem zelo širok in bi ga bilo treba rešiti, saj kot receptor oz. kot nekdanji varnostnik opazam, da vsako leto prihaja do raznoraznih kršitev s strani študentov, ki so pod vplivom psihoaktivnih substanc. To seveda vpliva na njihovo varnost ter tudi na varnost vseh okoli njih. Posledice uživanja drog in alkohola pa znajo biti včasih tragične.

Študentje ne jemljejo dovolj resno pojma varnosti, kar je razvidno iz navedenih primerov, ko so študentje ogrožali lastno varnost ali varnost koga drugega. Menim, da je odnos do (lastne) varnosti s strani študentov neprimeren, saj nekateri prekomerno uživajo alkohol in droge, vseskozi pa mislijo in se počutijo, kot da so varni, in da bo v primeru nevarnosti za njih poskrbela receptorska služba. Prav tako gre včasih za njihov neprimeren odnos do njihove lastnine, nekateri študentje namreč puščajo odklenjena vrata svojih sob, ker so prepričani, da jim ne bo nihče ničesar ukradel oz. da so receptorji dolžni poskrbeti za to. Prav tako nekateri študentje ne spoštujejo prostorov, ki so v lasti študentskih domov, ter uničujejo lastnino, iz malomarnosti povzročijo nesreče (požar, poplavo), za kar pa so sicer glede na Pravilnik bivanja v študentskem domu lahko tudi kaznovani.

Glavni problem pri študentih pa je, kot že omenjeno, zloraba psihoaktivnih substanc. Veliko vlogo pri tem ima tudi družba, ki lahko zelo močno vpliva na posameznika. Nekateri mladi se hočejo »vklopiti« v družbo na ta način, da to storijo s pomočjo alkohola ali droge ter s tem

ustvarjajo neke skupne izkušnje. Takrat lahko pride do resnih kratkoročnih ali dolgoročnih posledic, ki pa se jih študentje ne zavedajo, ali pa se jih začno zavedati kasneje, ko so že starejši.

Nočni klubi veliko pripomorejo k ponočevanju in uživanju prepovedanih substanc. Ponujajo akcijske cene pijač, s čimer je obisk študentov še večji. O tem je veliko povedala dolgoletna natakarka v enem izmed nočnih študentskih klubov v Mariboru.

Posledice prevelikega uživanja drog in alkohola so lahko tragične in ljudje zato celo umirajo, zato menim, da bi bilo treba temu problemu posvetiti več pozornosti, mlade o posledicah prekomernega uživanja alkohola in drog dobro poučiti že zgodaj.

Slovenci smo glede na raziskave, v samem vrhu glede porabe alkohola, kar je razvidno iz podatkov Svetovne zdravstvene organizacije (SZO), smo pa tudi v prvi jakostni skupini pri intenzivnem epizodnem pitju med mladimi, starimi med 15 in 19 let. Vzorec se vsakoletno ponavlja, kar je precej zaskrbljujoče. (B.K., 2019)

Upamo in si želimo, da bi bilo zlorabljanja psihoaktivnih substanc med mladimi manj, saj »na mladih svet stoji«, vendar pa sta na žalost alkohol in droga dandanes dostopna vsepovsod, nekateri polnoletni mladi pa morda v teh letih še niso dovolj zreli in odgovorni, da bi ju znali zmerno uživati oz. ju sploh ne uživati. Morda bo pričujoče diplomsko delo prišlo v roke kaki mlajši osebi, ki bo morda zato dvakrat premislila, preden bo zapadla v te nezdrave navade, ali pa staršem, ki bodo morda svojega otroka ustrezno poučili o vseh nevarnostih, ki jih zloraba psihoaktivnih substanc prinese s sabo.

11 VIRI IN LITERATURA

A.G. (5. 12 2019). *Igra se je skoraj sprevrgla v tragedijo. Policisti znakov kaznivega dejanja niso našli.* Pridobljeno iz Vestnik: <https://vestnik.si/clanek/aktualno/igra-ki-se-je-sprevr-gla-v-tragedijo-744853>

A.L. (3. 9 2017). *Resnična izpoved Ljubljancanke, ki so ji sredi belega dne v kavo podtaknili drogo za posilstvo!* Pridobljeno iz Nova24TV: <https://nova24tv.si/slovenija/ljudje/o-resnicna-izpoved-ljubljancanke-ki-so-ji-sredi-belega-dne-v-kavo-podtaknili-drogo-za-posilstvo/>

B.K. (2019). *Smo pijanci? Slovenci po pitju alkohola v svetovnem vrhu.* Pridobljeno iz Svet24: <https://novice.svet24.si/clanek/zdravje/5c80cf08a2f3e/smo-pijanci-slovenci-po-pitju-alkohola-v-vrhu-sveta>

Bajt, M., Hočevár, T., Jeriček Klanšček, H., Lovrečič, B., Radoš Krnel, S., Tančič Grum, A., . . . Vuzem, S. (2014). *Alkohol v Sloveniji.* (T. H. Maja Zorko, Urednik) Pridobljeno 10. marec 2020 iz NIJZ: file:///C:/Users/Mitja/Downloads/Alkohol_v_Sloveniji_ponatis.pdf

Bezenšek, E. (30. januar 2019). *Življenje v Študentskem domu Univerze v Mariboru.* Pridobljeno iz Članki 2019: <https://pemclanki.wordpress.com/2019/01/30/zivljenje-v-studentskem-domu-univerze-v-mariboru/>

Čas, T., & Lesjak, M. (b.d.). *Obvezno organiziranje in načrtovanje varovanja kot element kakovosti in uspešnosti gospodarske družbe.* Pridobljeno iz Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru: https://www.fvv.um.si/dv2010/zbornik/varovanje_in_zasebno_varstvo/Cas_Lesjak.pdf

Dimić, M. (13. 6 2019). *Putovati i studirati # Studentski život u Sloveniji.* Pridobljeno iz amplitudemagazin.com: <https://amplitudemagazin.com/putovati-i-studirati-studentski-zivot-u-sloveniji/>

Doljak, E. (6. 10 2019). *Veliko jih je na kokainu, dodatno pa so odvisni še od tablet in alkohola.* Pridobljeno iz Vizita: <https://vizita.si/dusevnost/ozdravite-se-odvisnosti-od-drog.html>

DrogArt. (15. avgust 2017). *Ketamin.* Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/2463/ketamin.html>

DrogArt. (5. oktober 2017). *Konoplja*. Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/1085/konoplja.html>

DrogArt. (21. november 2017). *Spid - amfetamin*. Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/1715/spid-amfetamin.html>

DrogArt. (25. avgust 2017). *Tobak*. Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/1166/tobak.html>

DrogArt. (22. januar 2018). *Kokain*. Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/1193/kokain.html>

DrogArt. (13. marec 2018). *LSD*. Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/1167/lsd.html>

DrogArt. (2. februar 2018). *MDMA in ekstazi*. Pridobljeno iz DrogArt: <https://www.drogart.org/droge/1195/mdma-in-ekstazi.html>

Eržen, B. (17. december 2018). *Ni vseeno, koliko študentov mora delati, da lahko študirajo*. Pridobljeno iz Delo: <https://www.delo.si/novice/slovenija/ni-vseeno-koliko-studentov-mora-delati-da-lahko-studirajo-123899.html>

Florjančič, M. (14. december 2010). *Zakaj je alkohol za mlade tako nevaren?* Pridobljeno iz Slovenske Novice: <https://www.slovenskenovice.si/lifestyle/zdravje/zakaj-je-alkohol-za-mlade-tako-nevaren>

Gril, D. A. (15. december 2018). *Ni vseeno koliko študentov mora delati, da lahko zaslužijo*. Pridobljeno 2020 iz Delo: <https://www.delo.si/novice/slovenija/ni-vseeno-koliko-studentov-mora-delati-da-lahko-studirajo-123899.htm>

K.B. (7. 12 2012). *Šokantne podobe posledic zasvojenosti z drogo*. Pridobljeno iz Vizita: <https://vizita.si/bolezni/kako-droge-vplivajo-na-telo.html>

Karen, H. (17. nov 2016). *Young people: Alcohol and Risks in Nightlife Environment*. Pridobljeno iz SlideShare: <https://www.slideshare.net/THLfi/karen-hughes-young-people-alcohol-and-risks-in-nightlife-environments>

Klemm varovanje. (b.d.). *Seznam Pooblastil Varnostnika*. Pridobljeno iz Klemm varovanje: <http://www.klemmsecurity.si/sl/storitve-varovanja/varovanje-premozenja/21-slovenian/fp-mosaic-services/56-seznam-pooblastil-varnostnika>

Kokain. (brez datuma). *Crack*. Pridobljeno iz Kokain: <https://www.kokain.si/crack/>

Košir, M. (9. februar 2008). *Žurerski nomadi - tvegano življenje mladostnikov*. Pridobljeno iz Dnevnik: <https://www.dnevnik.si/297802>

Košir, M. (12. 12 2013). *Smernice in priporočila ter orodja za učinkovito upravljanje z nočnim življenjem*. Pridobljeno 29. 4 2020 iz http://www.preventivna-platforma.si/docs/Club_Health_orodja_in_smernice_pp_FINAL.pdf

Kralj, A. (b.d.). *Število smrti zaradi alkohola pri nas še vedno visoko*. Pridobljeno iz Bodi eko: <https://www.bodieko.si/stevilo-smrti-zaradi-alkohola-pri-nas-se-vedno-visoko>

Lorenčič, M. (1. avgust 2009). *Čudežna zdravila opij, morfin, heroin, kokain*. Pridobljeno iz Dnevnik: <https://www.dnevnik.si/1042287936>

Matevž, R. (12. oktobra 2018). *Kaj je THC in kakšni so njegovi učinki?* Pridobljeno iz <https://semenakonoplje.si/thc-ucinki/>

Mrevlje, N. (13. februar 2018). *Zakaj mladi pijejo alkohol?* Pridobljeno iz Viva: <https://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/15142/Zakaj-mladi-pijejo-alkohol>

N.P. (29. 02 2020). *Ženska v Belgiji umrla po požirku iz steklenice vina, v kateri je bil MDMA*. Pridobljeno iz 24ur.com.

Pravilnik o nadzoru vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite. (30. 08 2019). (*Uradni list RS, št. 53/19*). Pridobljeno iz PIS: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12714>

Purkart, B., Colja, A., Sande, M., & Paš, M. (2013). *Še ena knjiga o drogah?* (M. Sande, Ured.) Ljubljana: Združenje DrogArt. Pridobljeno 19. 04 2020 iz file:///C:/Users/Mitja/Downloads/se_ena_knjiga_o_drogah.pdf

Svetin, I. (7. 8 2019). *Mladi v Sloveniji: več kot polovica jih je vključenih v formalno izobraževanje*. Pridobljeno 28. 4 2020 iz Statistični urad Republike Slovenije: <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/8070>

Študentski domovi UM. (28. 9 2016). *Pravilniki*. Pridobljeno iz Študentski domovi UM: <file:///C:/Users/Mitja/Downloads/Pravilnik%20o%20domskem%20redu%20stanovalcev%20S%20tudentskih%20domov%20UM%20sprejet%20na%2021.%20seji%20UO%20UM%2028.9.2016.pdf>

Trilar, J. (15. december 2018). *Ni vseeno, koliko študentov mora delati, da lahko študirajo*. Pridobljeno iz Delo: <https://www.delo.si/novice/slovenija/ni-vseeno-koliko-studentov-mora-delati-da-lahko-studirajo-123899.htm>

Turel, M. (b.d.). *To je bila zadnja*. Pridobljeno iz Doktor 24: <http://www.doktor24.si/revija-doktor/tema-meseca/665-to-je-bila-zadnja>

U.S. National Library of Medicine. (28. december 2016). *Drugs and Young people*. Pridobljeno iz MedlinePlus: <https://medlineplus.gov/drugsandyoungpeople.html>

Univerzitetni klinični center Ljubljana. (10. december 2016). *Kanabis*. Pridobljeno iz Univerzitetni klinični center Ljubljana, Sekcija za klinično toksikologijo: <http://ktf.si/toxi-indeks/droge/kanabis/>

Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah. (19. 03 2010). *Uradni list RS, št. 22/10, 17/11 - ZZasV-1 in 52/16*. Pridobljeno iz PIS: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5288>

Uredba o obveznem organiziranju varovanja. (26. 10 2012). *Uradni list RS, št. 80/12*. Pridobljeno iz PIS: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6002>

Uredništvo lekarne Naša lekarna. (b.d.). *Droge in mladi - prvi korak je zmanjšati škodo*. Pridobljeno iz Naša lekarna: <https://www.nasa-lekarna.si/clanki/clanek/droge-in-mladi-prvi-korak-je-zmanjsati-skodo/>

Vivod, D. (2013). *Priročnik za varovanje - gostinski lokali*. Pridobljeno iz BBR Security: <http://www.bbr.si/wp-content/themes/poslovnaOaza/datoteke/prirocnik.pdf>

Zakon o omejevanju porabe alkohola /ZOPA/. (14. 02 2003). *Uradni list RS*, št. 15/03 in 27/17. Pridobljeno iz PIS: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3130#>

Zakon o varstvu osebnih podatkov /ZVOP/. (05. 08 2004). *Uradni list RS*, št. 94/07. Pridobljeno iz PIS: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>

Zakon o zasebnem varovanju /ZZasV-1/. (11. 03 2011). *Uradni list RS*, št. 17/11. Pridobljeno iz PIS: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5760>

12 PRILOGE

Priloga 1: Intervju z natakarico v enem izmed mariborskih nočnih klubov

Priloga 1: Intervju z natakarico v enem izmed mariborskih nočnih klubov

Vprašanje 1: Kako pogosto ste se srečevali z opito mladino /študenti

Odgovor: Z opito mladino sem se srečevala ves čas. Ker lokal poleg nočnega kluba nudi še kavarno, se vse skupaj začne že v popoldanskem času v kavarni in se potem nadaljuje v nočnem klubu, največ opite mladine torej srečamo v nočnem času, nekaj pa že v popoldanskih urah.

Vprašanje 2: Katera vrsta alkoholne pijače je med mladino (študenti) najbolj priljubljena v lokalu (vino, pivo, žganje)?

Odgovor: Med mariborskimi študenti je najbolj priljubljena alkoholna pijača, žgana pijača vodka, zaradi nizke cene ter, ker je najbolj močna. Študentje radi mešajo vodko z energijskima pijačama Red Bull ter Shark, to pa jim lokali po navadi ponujajo po ugodnih cenah ali pa v t. i. »boatih« (steklenička alkoholne pijače ter steklenička brezalkoholne pijače). Zraven tega pa sta tukaj zelo popularna še vino ter pivo ter ostala žgana pijača, ki se lahko meša z raznimi sokovi, torej vsem, kar je cenovno zelo ugodno.

Vprašanje 3: Katera izkušnja z opito mladino /študenti se vam je najbolj vtisnila v spomin med opravljanjem svojega dela v nočnem klubu?

Odgovor: V svoji dolgoletni zgodbi z mladino, se mi je najbolj vtisnil v spomin dogodek z opitim študentom. Videla sem ga, ko je zunaj stoje, naslonjen na avtobusno postajo spal. Čez čas, se je očitno še sezul in ulegel na sedišče avtobusne postaje. Ob končani nočni izmeni ob 4.00 uri zjutraj, je prišel nazaj v klub do točilnega pulta, kjer je spraševal po njegovih čevljih, češ da mu jih je nekdo ukradel ko je spal. Ko sem ga vprašala zakaj se je sezul, je rekel, da je mislil da je doma. Omeniti je treba, da je bila zima ter temperature krepko pod minus. Menimo, da se študentje ter mladi premalo zavedajo takšnih situacij. Problem je tudi odgovornost prijateljev, v tem primeru prijatelji niso poskrbeli za njega, in posledice bi lahko bile hude.

Vprašanje 4: Ali ste bili kdaj med svojim delom priča dogodka, ko je opita oseba ali oseba, ki je bila pod vplivom droge potrebovala nujno medicinsko pomoč, in kako ste se takrat odzvali?

Odgovor: Zjutraj ob koncu izmene, smo našli študentko, ki je sedela na tleh na parkirišču. Bila je popolnoma neodzivna, dihala pa je. Poklicali smo reševalce, v vmesnem času, pa smo poskušali, da bi jo spravili k zavesti, a ni pomagalo. Reševalci so bili na kraju v roku 10 minut, in jo odpeljali. Kasneje smo izvedeli, da so na urgenci punco rešili in da je z njo vse v redu.

Moram pa še povedati, da ljudje po navadi ne mislijo na dolžnosti v teh primerih, ko gre skupina prijateljev v klub, se tam po navadi razide. Posledice v takšnem primeru pa bi lahko bile usodne, saj bi lahko ta študentka zunaj zmrznila, padla, se zadušila ali pa bi jo v takšnem primeru enostavno v roke dobili »nepravi« ljudje, o katerih se je na mariborskih zabavah veliko govorilo (o izginotju študentov, ki so jih kasneje našli v reki Dravi), ter o ljudeh, ki so po poročanju večine v alkoholne pijače metale tabletko, ki so bile namenjene kot droga za posilstvo.

Vse je danes povezano z odgovornostjo, vsaka oseba, ki je v lokalu mora poskrbeti za svojo varnost in za varnost svoje pijače. Po pripovedovanju natakaričice, le ta pove, da se pijača v nočnih klubih odpira na točilnem pultu, vsaka pijača, ki pa je zaprta, pa je uradno zaprta tudi z zamaškom. Večina se v klubih streže pri točilnem pultu, redka izjema je strežba pri mizah, ta je bolj prisotna v kavarni, v klubih pa se streže ves čas za točilnim pultom, tako da ima stranka ves čas pregled nad svojo pijačo, in kaj se z njo dogaja, seveda pa če ima stranka interes, torej smo spet pri odgovornosti same stranke. Natakaričica, še pove, da pa pijače odprtega tipa, kot so žgane pijače, vsebujejo na steklenicah ter embalažah nastavke za točenje, in pritečejo iz »točilnega pulta«.

Vprašanje 5: Kako gledate na očitke, ki so se govorili po našem koncu o dodajanju različnih vrst droge v pijačo v nočnih klubih na študentskih zabavah, in ali ste bili kdaj priča takšnemu dogodku?

Odgovor: Meni se to zdi povsem neumna obtožba. Ravno v tistem času izginotij študentov in domnevnem trikotniku na Gosposvetski cesti, kjer so izginjali študenti, sem delala. Nihče od nas ni razumel, kaj bi natakaričica s tem pridobila, ko bi nekemu podtaknila drogo. V času študentskih zabav je strašna gneča. Natakaričice in barmani delajo brez predaha, nimajo niti časa iti na stranišče, piti in jesti, zato je zadnja stvar, da bi nekdo počel kaj takega. Vse kar natakaričica razmišlja je, da bo čimprej postregel stranke, nato ima kup posode, ki jo mora pomiti, nato ima hladilnike za polniti, na koncu izmene pa še očistiti lokal, torej mi vsekakor ni bilo vseeno za take obtožbe, in sem se zaradi tega precej neprijetno počutila, torej se zgodba spet vrtila okoli odgovornosti samih študentov in samo nadzorom nad svojo pijačo.

Vsekakor pa se zadnja leta, na študentskih zabavah prikaže veliko ljudi pod vplivom droge ter alkohola, večina droge je prisotna v samih nočnih klubih, sploh na sanitarijah, kot tudi pred samim nočnim klubom.

Vprašanje 6: Kakšen je postopek prodaje alkoholne pijače vinjeni osebi?

Odgovor: Postopek prodaje alkoholne pijače taki osebi, je odvisen od lastne presoje natararja. Težko je ločiti, razliko med pijanim študentom in nekom, ki je opojen od prepovedanih substanc, dokler stanje ni res resno, zato se natararji odločajo z zavračanjem postrežbe osebam s skrajnimi vidnimi lastnosti po opitosti, ali po opojnosti od prepovedanih substanc, natararji se pa potem srečujejo tudi s težavnostjo te stranke, za to se za te zadeve odločajo res v skrajni sili ter izjemoma. Z vidika varnosti je pa to rizično, ker v veliko primerih vidavamo, da se lahko osebam, ki ne kažejo izredno visokih lastnosti opitosti stanje poslabšuje, ter se v nadaljevanju lahko sprevrže v kolaps osebe, ki ji je treba pomagati z nujno medicinsko pomočjo, na drugi strani pa imamo osebe, katere lahko kažejo lažje znake opitosti in pri tem zaradi alkohola izzivajo agresijo ter se v nadaljevanju večjega zauživanja alkoholne pijače njihovo vedenje lahko sprevrže v nered in izražanje agresije s fizično silo. Vsekakor je moje osebno mnenje, da bi morali natararji kljub svojem težkem delu v klubu biti bolj striktni s prodajo alkoholne pijače opitim osebam, ter v primeru kakršnekoli agresije nad njimi s strani nejevoljnih opitih gostov obveščati varnostno službo, ki mora biti prisotna nočnem klubu.

Vprašanje 7: Kako ocenjujete z vašega stališča urejenost varnosti v nočnih klubih, ter kako je z izgredi na študentskih zabavah?

Odgovor: Mnenja sem, da je za varnost dobro poskrbljeno. Z videonadzorom in primernim številom varnostnikov. Do izgredov v klubu in kavarni sami prihaja pogosto, a so po moji izkušnji varnostniki vse izgrednike po hitrem postopku umirili in odstranili. Velikokrat so potem stvari urejali zadaj na parkirišču s pomočjo policije, ki je pogosto odpeljala problematične posameznike na streznitev do drugega jutra.